

M&R BIURO PROJEKTÓW MIELOCH SP Z O.O.

UL. MACIEJA RATAJA 106A, 61-695 POZNAŃ

TEL./FAX. +48 61 826 92 49

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DOBRA**

DATA OPRACOWANIA: 30 GRUDNIA 2021

OPRACOWANIE: MGR INŻ. KAROLINA DRAGA
MGR INŻ. ARCH. EWA MIELOCH-STOJCZYK

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. Przedmiot opracowania	4
2. Podstawy formalno-prawne opracowania.....	4
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	7
CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA.....	8
5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu.....	8
6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań. 9	
6.1. Rzeźba terenu	9
6.2. Warunki geologiczno-gruntowe	9
6.3. Zasoby naturalne	10
6.4. Wody powierzchniowe	10
6.5. Wody podziemne.....	11
6.6. Gleby.....	12
6.7. Szata roślinna.....	12
6.8. Świat zwierzęcy.....	13
6.9. Krajobraz.....	14
6.10. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny.....	14
6.11. Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną.....	16
6.12. Dziedzictwo kulturowe	37
OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU STUDIUM	39
7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Studium	39
7.1. Cel opracowania projektu Studium	39
7.2. Ustalenia projektu Studium.....	40
7.3. Powiązanie ustaleń projektu Studium z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.....	50
7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu Studium	54
7.5. Istotne z punktu widzenia projektu Studium zapisy zawarte w ustawach	55
7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Studium.....	55
8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Studium.....	56
8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby.....	56
8.2. Oddziaływanie na warunki podłoża.....	56
8.3. Oddziaływanie na warunki wodne.....	57
8.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000	58
8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny	66
8.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	67
8.7. Oddziaływanie na ludzi	68
8.8. Oddziaływanie na krajobraz.....	68
8.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	68

8.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	68
8.11. Transgraniczne oddziaływanie.....	69
9. Rozwiązania alternatywne	69
10. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko	69
11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanej Studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania	70
12. Streszczenie	70

WSTĘP

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra. Opracowywany projekt Studium... został wywołany uchwałą VI/79/2019 Rady Gminy Dobra z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra.

Opracowanie obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Dobra o powierzchni ok. 110,28 km².

2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 t.j. ze zm.) na organie administracji opracowującym m.in. projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. Studium. W tym zakresie nowa ustawa zmienia i precyzuje obowiązujące przed jej wejściem w życie zapisy art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t.j. ze zm.). Stanowi ona jednocześnie dostosowanie polskich regulacji prawnych do ustaleń zawartych w dyrektywach Wspólnot Europejskich.

W myśl ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Sporządzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie m. in.:

- kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- obszarów i zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu Studium na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, o ile projekt studium nie uzyska

odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynikającego ze stosownego uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym. Analizie i ocenie podlega projekt studium wraz z rysunkiem kierunków i rysunkiem uwarunkowań, stanowiącymi załączniki graficzne do tego opracowania. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem Studium..., jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Miejskiej w sprawie uchwalenia Studium...

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie Studium form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie Studium rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem uwarunkowań i rysunkiem kierunków, stanowiącymi załączniki graficzne uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
6. Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań o których mowa w art. 74 ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.
7. Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym.

Niniejsza prognoza została opracowana w oparciu o akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1219 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1098 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych przyrody (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1326),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze z (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1420 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112),

- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W *Prognozie* przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Studium... na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Ekologia a planowanie przestrzenne, Wiadomości Ekologiczne, t. XXXI, z.3, PAN, 1985,
- Fizjografia Urbanistyczna, A. Szponar, PWN Warszawa, 2003,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno – geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994,
- Geograficzne badania środowiska przyrodniczego, Rychling A. (red.), PWN Warszawa, 2007,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,

Materiały kartograficzne

- mapa topograficzna dla obszaru gminy, w skali 1:10 000,
- www.dobra.e-mapa.net
- www.geoportal.gov.pl
- www.geoserwis.gdos.gov.pl

Dokumenty, inne opracowania:

- Uchwała Nr VI/79/2019 Rady Gminy Dobra z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra, 2002 ze zmianami,
- Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Dobra, 2004,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, Uchwała Nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r.,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,

– Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2020, GIOŚ, 2020 r.

Powyższe materiały, pozwoliły opracować charakterystykę stanu funkcjonowania środowiska, a także możliwości regeneracji i rewitalizacji. Charakterystyka ta została zawarta w rozdziale 5 i 6 Prognozy.

W toku prac nad sporządzeniem prognozy przeprowadzono szereg badań terenowych, a także zastosowano metodę indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Dodatkowo posłużono się także metodą porównawczą, wykorzystując ogólną wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości.

CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina Dobra to gmina wiejska, położona w części północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, przy granicy z Republiką Federalną Niemiec. Gmina ta od południa graniczy z gminą Kołbaskowo, od wschodu z miastem Szczecinem i gminą Police. Powierzchni gminy Dobra wynosi 110,28 km². Dobra znajduje się w powiecie polickim oraz aglomeracji szczecińskiej.

Gmina Dobra wraz z pozostałymi 16 obrębami tworzy gminę o charakterze rolniczym, z silnie rozwijającym się mieszkalnictwem, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo miasta Szczecin. Najbardziej zurbanizowana część gminy obejmuje miejscowości Mierzyn, Bezrzecze i Wołczkowo, znajdujące się w granicy ze Szczecinem. Gmina Dobra cechuje się również dobrą dostępnością komunikacyjną, gdyż przez jej teren przebiega droga krajowa nr 10, prowadząca ze Szczecina do byłego przejścia granicznego Lubieszyn-Linken. Czas dojazdu samochodem z miejscowości Dobra do głównego ośrodka wojewódzkiego - Szczecina - zajmuje około pół godziny, co sprawia, że atrakcyjność gminy Dobra wzrasta.

Spośród powierzchniowych form ochrony przyrody, na terenie gminy możemy wyróżnić dwa obszary natura 2000: „Jezioro Stolsko” i „Jezioro Świdwie”, rezerваты przyrody oraz użytki ekologiczne.

Bilans terenów wg rodzajów użytkowania (stan istniejący)

Tereny wg użytkowania	Powierzchnia w ha	Udział % w ogólnej powierzchni Gminy Dobra
użytki rolne, w tym:	6638	60.19%
<i>grunty orne</i>	4059	36.81%
<i>sady</i>	11	0.10%
<i>łąki trwałe</i>	1740	15.78%
<i>pastwiska</i>	519	4.71%
lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione	2501	22.68%
tereny zabudowane i zurbanizowane, w tym:	1263	11.45%
<i>tereny kolejowe i drogowe</i>	440	3.99%
wody	75	0.68%
nieużytki	494	4.48%
grunty pozostałe	57	0.52%
RAZEM	11028	100.00%

Dane: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dobra

Gmina Dobra ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują nieco ponad 60% powierzchni całkowitej gminy. Znacznie mniej stanowią lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione – ok. 22%. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią ok. 12%, z czego około jedna trzecia to tereny komunikacji drogowej i kolejowej. Zwarte przestrzenie utwardzone występują w największym stopniu w rejonie Mierzyna.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Dobra wynika z uwarunkowań geograficzno-przyrodniczych i historycznego rozwoju osadnictwa. Pierwsze wzmianki o większości miejscowościach w gminie Dobra datuje się na około XIII wiek. Przy czym największy rozwój gminy nastąpił w XIX i XX w. Sama wieś Dobra została założona na planie wielodrożnicy. Z tego okresu w Dobrej zachowały się pozostałości po zespole dworskim: rządówka, gorzelnia oraz park ze stawem i starodrzewem. Na uwagę zasługuje także miejscowość Mierzyn, gdzie dzięki badaniom prowadzonym 2010 roku odnaleziono ślady osadnictwa pochodzące z młodszej epoki kamienia. Obecnie jest to najbardziej zintensyfikowana część gminy Dobra.

6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

6.1. Rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, gmina Dobra położona jest w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, w którego skład wchodzi makroregion Pobrzeże Szczecińskie oraz mezoregiony: w części północnej Równina Wkrzańska (Równina Policka) oraz w części południowej Wzniesienia Szczecińskie.

Teren Równiny Wkrzańskiej charakteryzuje się obniżeniami torfowiskowymi, stanowiącymi użytki zielone lub nieużytki oraz Puszcą Wkrzańską, urozmaiconą wydłami śródlądowymi i torfowiskami. Równina powstała pod koniec plejstocenu z materiałów stożka napływowego Odry i ma kilka stopni tarasowych osiągających od 3 do 19 m n.p.m. Na terenie gminy Dobra mezoregion Wzniesień Szczecińskich charakteryzuje wysoczyzna moreny dennej z północnym fragmentem bezleśnego wału o przebiegu Bezrzecze – Siadło.

Rzeźba terenu gminy Dobra jest dość zróżnicowana. Północna i środkowa część gminy ma charakter równinny, z prawie płaską, piaszczystą powierzchnią. Jedynie lokalnie występują pagóry wydłowe. Budują ją rzeczno-jeziorne osady piaszczyste i organiczne. Deniwelacje terenu w tym fragmencie gminy wynoszą ok. 15 m, przy czym teren ten wyniesiony jest do wysokości od ok. 10 do 25 m n.p.m. Na południu gminy teren charakteryzuje się rzeźbą bardziej falistą i pagórkowatą i wyniesiony jest o wysokości od 20 do 60 m n.p.m. Sam układ rzeźby terenu jest pasmowy, południkowy, składający się kolejno od zachodu: z wału wzniesień wzgórz kemowych, doliny Małej Gunicy, wału glacictektonicznego Stobno-Wołczkowo z wysoczyzną morenową Dołuj i kępą kemową Dobrej-Płochocina, równiny gumienickiej i zachodniego skłonu rynny jeziora Głębokie.

6.2. Warunki geologiczno-gruntowe

Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach jednostki geologiczno-strukturalnej pod nazwą Niecka Szczecińska. Jest to rozległy basen sedymentacyjny, w najgłębszych warstwach wypełniony piaskowcami, łłami, zlepieńcami oraz marglami i wapieniami. Niecka szczecińska należy do wyniesienia mezozoicznego, stanowiącego południowo-zachodnie obrzeże bruzdy duńsko-polskiej, wypełnionej znacznej miąższości osadami młodego mezozoiku i wiąże się z płaską i płytką depresją górnokredową basenu północno-europejskiego.

W budowie geologicznej na obszarze gminy zalegają osady trzeciorzędu, które układają się na rzędnej 30-60 m p.p.m. w części północnej gminy oraz od 60-90 m p.p.m. w części zachodniej i południowej. Utwory czwartorzędowe zbudowane są w przeważającej mierze z ilastych osadów oligocenu, a także w mniejszej części z piasków i mułków z wkładkami węgla brunatnych miocenu (w rejonie Buka, Lubieszyna, Wąwelnicy). Miąższość osadów czwartorzędowych sięga do 200 m (w rynn timer subglacjalnej jeziora Głębokie), a na pozostałym obszarze w przedziale 100-120 m. Na terenie gminy przeważają osady glacialne, reprezentowane przez kilka poziomów glin zwałowych. Powyżej glin znajdują się osady wodnolodowcowe żwirowo-piaszczyste o miąższości 20-40 m, stanowiących główny poziom użytkowy wód podziemnych.

Na terenie gminy ponadto zweryfikowano kilkanaście potencjalnych miejsc występowania ruchów masowych – zwłaszcza w północnej części gminy, na północ od Rybocina oraz na południu w rejonie miejscowości Buk, Dołuże i Koścień. Jedyne tereny zagrożone ruchami masowymi występują na zboczu wzniesienia na wschód od jeziora Stolsko.

6.3. Zasoby naturalne

Na obszarze gminy Dobra występują udokumentowane złoża – kruszywa naturalnego, torfu oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Złoża na terenie gminy Dobra

Nazwa złoża	Numer złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Przewidywany sposób eksploatacji	Stan zagospodarowania
Lubieszyn	KN 15535	Złoża kruszywa naturalnego	1,765	odkrywkowy	złożo rozpoznane szczegółowo
Sławoszewo II	TO 11942	Torfy	0,935	odkrywkowy	złożo rozpoznane szczegółowo
Wąwelnica	IB 2491	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	23,50	-	złożo rozpoznane wstępnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

6.4. Wody powierzchniowe

Gmina Dobra położona jest dorzeczu Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, w obrębie zlewni Gunicy i Bukowej. Jedynie niewielkie fragmenty przy granicy znajdują się na Obszarze Dorzecza Ücker, w regionie wodnym Ücker. W granicach gminy Dobra nie ma większych naturalnych cieków i zbiorników wodnych. Sieć rzeczna w gminie Dobra tworzą następujące rzeki: Gunica z Małą Gunicą i Rowem Wołczkowskim, rzeka Bukowa ze Stobnicą, a także kanały i rowy melioracyjne.

Rzeka Gunica – wypływa ze źródeł w okolicach wsi Łęgi, przepływa przez okolice wsi Stolec, jezioro Świdwie i obszar rezerwatu Świdwie, następnie uchodząc do Odry. Jest to rzeka o długości ok. 32 km. Odwadnia znaczną część gminy Dobra. Zasilana jest Małą Gunicą, Rowem Wołczkowskim i systemem rowów melioracyjnych.

Rzeka Bukowa – wypływa z okolic miejscowości Bezrzecze i płynie w górnym biegu w kierunku południowym. Przyjmuje wody niewielkiego cieku Stobnica płynącego z Mierzyna. Uchodzi do Odry Zachodniej. Jest to rzeka o długości ok. 10,9 km.

Gmina Dobra odznacza się niskim wskaźnikiem jeziorności. Na obszarze gminy znajdują się 2 jeziora o powierzchni powyżej 1 ha.

Stolsko – jezioro położone jest przy granicy państwa, na zachód od miejscowości Stolec. Jest to największe jezioro w gminie Dobra i posiada powierzchnię ok. 92 ha, przy czym w granicach Polski – 28,5 ha. Głębokość jeziora wynosi do 7 m.

Kościńskie – jezioro położone w lasach pasma przygranicznego, na północ od Kościna o powierzchni ok. 1,4 ha. Jezioro od lat wysycha.

Jakość wód

Obszar gminy znajduje się w zasięgu dwóch jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Gunica do Rowu Wołczkowskiego z jez. Świdwie (PLRW60002319988) oraz Bukowa (PLRW60001619729). W niewielkim fragmencie w pasie granicznym gmina leży także w regionie wodnym Ücker (PL6700UC).

Ocena stanu JCWP Rzecznych na terenie gminy Dobra

	Gunica do Rowu Wołczkowskiego z jez. Świdwie	Bukowa
<i>klasa elementów biologicznych</i>	1	4
<i>elementy hydromorfologiczne</i>	1	brak danych
<i>klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)</i>	>2	>2
<i>klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne</i>	brak danych	brak danych
<i>klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego</i>	umiarkowany potencjał ekologiczny	słaby stan ekologiczny
<i>klasyfikacja stanu chemicznego</i>	brak danych	brak danych
<i>ocena stanu jcwp</i>	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 – na podstawie monitoringu, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

6.5. Wody podziemne

Na terenie gminy Dobra ujmowane są przede wszystkim wody podziemne z utworów czwartorzędowych. Warunki hydrogeologiczne na terenie gminy są zróżnicowane. W części północnej obszaru gminy użytkowy poziom wodonośny występuje płytki, w przypowierzchniowych osadach wodonośnych. W większości nie posiada izolacji, ponadto jego występowaniu towarzyszy strefa bezpośredniego zasilania odpowierzchniowego. Pozostały teren gminy obejmują powierzchniowo osady słaboprzepuszczalne, izolujące poziom użytkowy. Wody ujmowane są w ujęciach zlokalizowanych w miejscowości Dołuje, Buk, Wołczkowo, Bezrzecze oraz Dobra.

Na terenie gminy zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 122 Dolina kopalna Szczecin. Jest to zbiornik porowy o wodoprzewodności 240-270 m³/d. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 37 440 m³/d. Utwory czwartorzędowe zalegają na osadach neogeńskich i kredowych. Tworzą je osady plejstoceńskie: lodowcowe, wodnolodowcowe, jeziorne i rzeczne oraz osady holoceni: rzeczne, jeziorne, bagienne i eoliczne. Wody podziemne na obszarze tego zbiornika tworzą wielowarstwowy system wodonośny w utworach czwartorzędowych oraz lokalnie neogeńskich i górnokredowych. Użytkowe poziomy wód podziemnych występują do głębokości 50-80 m w rejonie północnym i dolinie

Odry. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na jakość wód podziemnych na obszarze GZWP nr 122 są czynniki antropogeniczne. Są one związane z działalnością człowieka w sferze gospodarki odpadami, nadmiernej chemizacji rolnictwa i funkcjonowaniem obiektów i instalacji znacząco oddziałujących na środowisko.

Jakość wód

Obszar gminy Dobra zlokalizowany jest w obrębie JCWPd nr 3. Badania dla JCWPd nr przeprowadzane były w 2019 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie m.in. w miejscowości Stolec i Dobra. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami, dla wód tych wykazano dobry stan chemiczny i ilościowy oraz III klasę jakości (w punkcie pomiarowo kontrolnym w Stolcu) oraz II klasę jakości (w punkcie pomiarowo kontrolnym w Dobrej).

Głównym celem dla tych obszarów będzie utrzymanie przynajmniej dobrego stanu wód oraz zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapewnienie równowagi pomiędzy poborem, a zasileniem wód podziemnych.

6.6. Gleby

Gmina Dobra charakteryzuje się dużym odsetkiem gruntów rolnych. Największe kompleksy stanowią gleby klas średnich klas IV oraz słabych klas V i VI. Na glebach klas IV dominują gleby brunatne wyługowane, na piaskach gliniastych lub piaskach gliniastych lekkich podścielonych gliną. Gleby tego kompleksu występują głównie na południowy-wschód od Dobrej, na południe od Dołuj, na północny-zachód od Buka oraz na południe od Stolca. Gleby najstarsze klas V i VI zostały wykształcone z piasków słabo gliniastych, podścielonych piaskiem luźnym lub gliną. Są to gleby piaskowe i murszowo-mineralne. Największe powierzchnie tych gleb zlokalizowane są między Stolcem i Rzędzinami, Bolkowem i Łęgami oraz wzdłuż kompleksu leśnego Lubieszyn – Dołuje. Udział gleb dobrych klas III stanowi ok. 30% ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Największe kompleksy gruntów klas chronionych występują w rejonie Wąwelnicy i Redlicy. Są to przeważnie czarne ziemie, gleby brunatne właściwe i wyługowane oraz pseudobielicowe. Zostały one wytworzone głównie z glin lekkich, glin ciężkich na łąkach, piaskach słaboglinistych na łąkach.

Na obszarze gminy Dobra występują wszystkie typy kompleksów glebowo-rolniczych charakterystycznych dla terenów nizinnych. W obrębie gruntów ornych przeważają kompleksy żytne z przewagą piasków w poziomach powierzchniowych (ok. 66% gruntów ornych). Kompleksy o cięższym składzie mechanicznym z przewagą glin, tj. kompleksy pszenne stanowią ok. 29% powierzchni gruntów ornych. Najmniej gleb należy do kompleksów zbożowo-pastewnych, zajmujących ok. 5% powierzchni gruntów ornych.

6.7. Szata roślinna

Według podziału geobotanicznego Polski gmina Dobra leży w zasięgu Krainy Pobrzeża Południowobałtyckiego, Okręgu Niziny Szczecińskiej Puszczy Wkrzańskiej oraz Krainy Szczecińskiej Okręgu Szczecińsko-Prenzlauskiego Kołbaskowskiego.

Gmina Dobra charakteryzuje się ok. 22% stopniem zalesienia. Największe kompleksy leśne obejmuje Puszcza Wkrzańska w części północnej gminy oraz w rejonie Grzepnicy, Sławoszewa oraz w części południowej w sąsiedztwie Dołuj i Kościna. Pozostałe fragmenty leśne są rozproszone, występują często w postaci niewielkich kęp i ciągów. Spośród typów siedliskowych lasów występują tutaj głównie bory mieszane świeże oraz częściowo lasy mieszane świeże, głównie z przewagą monokultury sosny zwyczajnej. Ponadto charakterystyczną cechą gminy są licznie występujące zakrzaczenia i zadrzewienia

śródpolne i przydrożne. Najliczniej ekosystemy te reprezentują: dęby, brzozy, buki, klony oraz lipy. Odgrywają one znaczącą rolę w krajobrazie, pełniąc funkcję ochronną, estetyczną, klimatyczną, a także orientacyjną. Zadrzewienia śródpolne mają także wpływ na przewietrzanie, temperaturę i wilgotność. Stanowią naturalną barierę dla migrujących substancji chemicznych. Znaczną część obszaru gminy stanowią grunty orne oraz siedliska łąkowo-pastwiskowe, pokryte zielenią łąkową, często sitowiem, turzycami oraz roślinnością trawiastą.

Gmina odznacza się wysokim stopniem synantropizacji. Występowanie licznych zbiorowisk roślin jednorocznych i wieloletnich z tej grupy, związane jest z uprawami roślinnymi, nieużytkami i innymi, często spotykane są w sąsiedztwie osad ludzkich i dróg. Wśród roślinności segetalnej występują ugrupowania komos, wierzbowki, babki i bylic. Spośród najbardziej rozpowszechnionych gatunków roślinności ruderalnej wymienia się: zespół bylicy pospolitej oraz wrotycza zwyczajnego.

Ponadto na terenie gminy znajdują się przestrzenne i punktowe formy ochrony przyrody, które w swoich celach mają również ochronę naturalnie występującej na tym obszarze roślinności. Wśród nich znajdują się między innymi obszary Natura 2000 „Jezioro Stolsko”, „Jezioro Świdwie”, korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”, użytek ekologiczny „Ptasi zakątek” oraz rezerwat przyrody „Świdwie”. W granicach gminy występują także 3 pomniki przyrody (wg GDOŚ, stan na 12.2021 r.).

Wśród nich wyróżnić można zarówno pojedyncze drzewa jak i ich skupiska. Do drzewostanu należą głównie takie drzewa jak: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, buk pospolity, oraz wiąz szypułkowy.

6.8. Świat zwierzęcy

Fauna, którą można spotkać na terenie gminy Dobra jest charakterystyczna dla obszarów nizinnych kraju i jest ściśle powiązana z siedliskiem, w jakim się znajduje. Siedlisko to tworzą przede wszystkim szata roślinna oraz stopień przekształcenia krajobrazu, stąd ze względu na położenie głównie na terenie otwartym rolniczym, z większych zwierząt możliwe do zaobserwowania są raczej zwierzęta przemieszczające się pomiędzy większymi kompleksami leśnymi i zadrzewieniami. Do tych zwierząt należą m.in. zajęce, lisy, dziki sarny czy jelenie. Wśród mniejszych ssaków mogą występować krety oraz jeże. Najcenniejsze siedliska fauny w gminie związane są z terenami podmokłymi, torfowiskowymi oraz łąkami, które osadzone w sąsiedztwie pól uprawnych zapewniając dobrą bazę żerową. W zasięgu obszaru opracowania, miejscami koncentracji ptaków są przede wszystkim tereny podmokłe, głównie wzdłuż jezior i rzek (jezioro Stolsko, rezerwat Świdwie). Spośród płazów występują m. in.: traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, żaba trawna, jeziorkowa i moczarowa. Wśród gadów na terenie gminy można zaobserwować jaszczurkę zwinkę, zaskrońca zwyczajnego, żmiję zygzakowatą. Do ptaków występujących na terenie gminy Dobra należą następujące gatunki: perkozy, gęgawa, bąk, cyranka, kania, czajka, kszyc, derkacz, żuraw, zimorodek, gąsiorek, wąsatka. Są one jednak głównie powiązane z rezerwatem przyrody Świdwie oraz doliną Małej Gunicy.

Część z wymienionych gatunków objętych jest ochroną, przede wszystkim ścisłą i częściową, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Ponadto nadmienić należy, że część terenu opracowania znajduje się w zabudowie miejskiej oraz podmiejskiej, zwłaszcza w rejonie Mierzyna w związku z czym występujące gatunki pospolite płazów i owadów, drobnych ssaków, gryzoni oraz ptaków, w tym również gatunki chronione, przystosowane są do życia w takich warunkach.

6.9. Krajobraz

W krajobrazie dominuje krajobraz rolniczy – użytki rolne zajmują znaczną powierzchnię gminy, następnie leśny, który zajmuje 22% powierzchni gminy, a krajobraz zurbanizowany zajmuje ok. 12,0%. Ośrodek gminny Dobra powstał na układzie wielodrożnicowym. Zdecydowana większość wsi powstawała w miejscu najstarszych jednostek osiedleńczych, wzdłuż historycznych traktów komunikacyjnych. Posiadały one układy przestrzenne, takie jak ulicówki i placowe w typie owalnicy. Wzdłuż traktów komunikacyjnych powstały takie wsie jak: Bezrzecze, Buk, Dobra, Dołuje, Mierzyn, Rzędziny, Skarbimierzycze, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo. Najcenniejsze z ruralistycznych układów przestrzennych występujących w gminie Dobra to: Grzepnica, Kościno, Stolec i Wołczkowo. Krajobrazem miejskim charakteryzuje się Mierzyn, położony w granicy z miastem Szczecinem.

W zakresie krajobrazu kulturowego na obszarze objętym projektem Studium występują elementy dziedzictwa kulturowego, wyróżniające się w przestrzeni, mające trzeci wymiar dostrzegalny przez odbiorcę. Charakterystyczne elementy, kształtujące krajobraz kulturowy to sylwety kościołów, obiektów sakralnych oraz założenia rezydencjonalno-dworskie, zwłaszcza założenie pałacowe w Stolcu.

Istotnymi elementami krajobrazu są dominanty techniczne. Na terenie gminy Dobra są to:

- wiatrak koźlak w Mierzynie,
- stacje bazowe telefonii komórkowych,
- wieże ciśnień.

Dla województwa zachodniopomorskiego nie został opracowany audyt krajobrazowy, w związku z powyższym nie ma określonych granic krajobrazów priorytetowych na terenie gminy Dobra.

6.10. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny

Klimat lokalny warunkowany jest rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Bardzo ważną rolę odgrywają tu wysokość opadów, siła i kierunek wiatru, temperatura powietrza oraz wilgotność.

Obszar gminy Dobra według podziału Polski na regiony klimatyczne Romera położony jest w obrębie Krainy Wielkich Dolin – Krainy nad Odrą.

Na klimat wpływają masy powietrza polarno-morskiego z nad Atlantyku, powodując jego łagodność, opóźnienie gminy oraz początku wegetacji. Średnia długość okresu wegetacyjnego trwa tutaj średnio 215-220 dni. Opad roczny w gminie Dobra kształtuje się na poziomie od około 559 mm do 570 mm. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7,7 – 7,9°C, przy przeciętnej temperaturze miesięcy w okresie maja-sierpnia od 15 do 15,6°C. Wilgotność powietrza wynosi od 80 do 82%. Ze względu na położenie na Pobrzeżu Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego obszar gminy narażony jest na silne wiatry. Przeważają tu wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

Na lokalny klimat z pewnością wpływ mają występujące kompleksy leśne, które powodują ograniczenie prędkości wiatru i spływu chłodnego powietrza. W związku z powyższym odczuwalny jest topoklimat obszarów zalesionych, gdzie wskutek osłonięcia przez okap leśny powierzchni granicznej, występują stosunkowo niewysokie wartości promieniowania cieplnego podłoża. Stąd też nocne spadki temperatury na obszarach zalesionych są znacznie mniejsze niż na obszarach sąsiednich. Odczuwalny jest również topoklimat zurbanizowany, głównie w obrębie Mierzyna.

Jakość powietrza

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, gmina Dobra położona jest w zasięgu strefy zachodniopomorskiej PL3203 dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku

azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, a także pyłu zawieszonego PM2,5. Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2020 rok opracowana przez Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w 2021 roku wykazała, że strefa zachodniopomorska wg kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia, w zakresie zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, ozonu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu i niklu, a także w zakresie uwzględnienia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i pyłu PM2,5 została zakwalifikowana w klasie A. Natomiast w zakresie uwzględnienia poziomu docelowego benzo(a)pirenu do klasy C. Jednocześnie pod kątem ochrony roślin strefę zachodniopomorską w całości w zakresie zawartości dwutlenku siarki, ozonu i tlenków azotu zakwalifikowano do strefy A.

Kwalifikacja do klasy A oznacza, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych. Kwalifikacja do klasy C oznacza, że stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

Dla obszarów wykazujących przekroczenia poziomów dopuszczalnych zostały opracowane programy ochrony powietrza określające kierunki działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza.

Zbiornicze podsumowanie wyżej opisanych badań przedstawiają poniższe tabele. Dla jednego z 12 substancji według kryterium ochrony ludzi, mierzonych wynik nie był w normie.

Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryterium ochrony zdrowia ludzi

Rodzaj substancji badanej											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM2,5	pył PM10	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
Symbol klasy dla poszczególnych substancji dla strefy pomorskiej											
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

źródło: opracowania własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Według najnowszej rocznej oceny jakości powietrza pod kątem ochrony roślin za rok 2020 strefa zachodniopomorska cechuje się dość dobrą jakością powietrza. Podsumowanie badań RWMŚ w Szczecinie przedstawia poniższa tabela. Wszystkie substancje według kryterium ochrony rośliny uzyskały klasę A.

Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryterium ochrony roślin

Rodzaj substancji badanej		
NO _x	SO ₂	O ₃
Symbol klasy dla poszczególnych substancji dla strefy pomorskiej		
A	A	A

źródło: opracowania własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Ponadto w odległości ok. 9km od obszaru opracowania znajdują się Zakłady Chemiczne S.A. w Policach, będące zakładem zaliczanym do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Dla tego rodzaju zakładu opracowany jest Raport o bezpieczeństwie. Z przedstawionych informacji na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia

poważnej awarii przemysłowej dla Zakładów Chemicznych „Police” wynika, iż po przeprowadzeniu gruntownej analizy zagrożeń możliwych do wystąpienia na terenie zakładu oraz rozwiniętych, szczegółowych awarii, nie stanowi on istotnego zagrożenia dla mieszkańców gminy Dobra. W przypadku najgroźniejszych zdarzeń, przy założeniu niesprzyjających i mało prawdopodobnych warunkach pogodowych, maksymalny zasięg chmury zanieczyszczeń (amoniaku) wyniesie 13 600 m i obejmie północną część gminy Dobra (tereny Puszczy Wkrzańskiej). Wyniki obliczeń świadczą, że realne zagrożenie dla życia ludzi w takim scenariuszu wystąpi na odległości od źródła uwolnienia nieprzekraczającej 1600 m – w tym przypadku teren inwestycji położony jest poza zasięgiem ewentualnego zagrożenia.

Klimat akustyczny

Na klimat akustyczny gminy Dobra wpływają lokalne źródła hałasu, do których zalicza się głównie hałas komunikacyjny. Największe natężenie ruchu generuje przede wszystkim: droga krajowa nr 10. Pod względem komfortu akustycznego na terenie opracowania występują lokalne źródła hałasu, które mogą powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych dla pory dziennej i nocnej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (zmienionego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012r.). Obowiązujące obecnie wartości wskaźników długookresowych mieszczą się w przedziałach: dla poziomu dzienno-wieczorno-nocnego LDWN 50–68 dB, dla długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN 45–65 dB; w przypadku wskaźników krótkookresowych: dla poziomu równoważnego hałasu w porze dnia LAeqD 50–68 dB, dla poziomu równoważnego hałasu w porze nocy LAeqN 45–60 dB.

Zgodnie z mapą akustyczną udostępnioną przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej (ok. 20 m) narażone są na poziom hałasu dzienno-wieczorno-nocnego do 70 dB. W dalszej odległości od drogi krajowej poziom hałasu nie przekracza 60 dB.

Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów, a zwłaszcza udziału w nim transportu ciężkiego, stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, charakter zabudowy (zagospodarowanie) terenów otaczających.

Pola elektromagnetyczne

Źródła pola elektromagnetycznego mogą być naturalne oraz sztuczne i mogą mieć różną częstotliwość. Do sztucznych źródeł należą: stacje i linie elektroenergetyczne przede wszystkim wysokich i najwyższych napięć, stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowych. Przez teren gminy Dobra przebiegają liczne napowietrzne linie elektroenergetyczne, w tym linie wysokich napięć. W Redlicy zlokalizowany jest zespół transformatorów (główny punkt zasilania GPZ).

Na terenie gminy Dobra zlokalizowane są bazowe stacje telefonii bezprzewodowej. Zważywszy na ich parametry techniczne, a w szczególności wysokość, nie powodują one negatywnego oddziaływania na lokalne środowisko.

6.11. Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną.

Na obszarze gminy Dobra zostały wyznaczone następujące formy ochrony przyrody określone w ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Są to:

- Obszar Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063,
- Obszar Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006,

- Użytek ekologiczny „Ptasi zakątek”,
- Korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”,
- rezerwat przyrody: „Świdwie”,
- pomniki przyrody.

Obszar Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063

Powierzchnia obszaru wynosi 139,68 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Na podstawie standardowego formularza danych obszar natura 2000 przecięty jest granicą państwową i w części znajdującej się w granicach Niemiec chroniony jest jako obszar Natura 2000 "Gottesheide mit Schloß- und Lenzener See" (DE2451301). Zbiornik Stolsko jest zeutrofizowany, z dnem mulistym, z silnie rozwiniętym pasem szuwarów i roślinnością wodną. Stwierdzono w nim występowanie łąk ramienicowych i w Niemczech zaklasyfikowany został do siedliska jezior mezotroficznych z łąkami ramienicowymi 3140. Jest obszar transgraniczny, sąsiadujący z obszarami Natura 2000 (ptasimi i siedliskowym) po stronie niemieckiej. Jednym z przedmiotów ochrony po stronie niemieckiej jest jezioro Stolsko przecięte granicą (wyznaczenie obszaru po polskiej stronie ma na celu ujednoczenie zasad i zapewnienie skutecznej ochrony zbiornika). Znajduje się on na terenie planowanego transgranicznego rezerwatu przyrody Gottesheide-świdwie. Poza jeziorem chroni fragmenty lepiej zachowanych siedlisk leśnych i bagiennych Puszczy Wkrzańskiej. Jest to miejsce występowania i rozrodu płazów, gadów i ptaków, a także miejsce zimowania ptaków, miejsce żerowania i odpoczynku ptaków wodno-błotnych, zwłaszcza żurawia i gęsi. Dla tego obszaru Natura 2000 nie przyjęto planu zadań ochronnych. Największym zagrożeniem dla tego obszaru jest eutrofizacja zbiornika w związku z przedostawaniem się zanieczyszczeń z miejscowości Stolec.

Zgodnie ze standardowym formularzem danych występują tu siedliska:

3140 Twardowodne oligo- i mezotrficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*

Siedlisko obejmuje naturalne zbiorniki wód oligo- i mezotroficznych o umiarkowanej lub wysokiej zawartości elektrolitów, w których ramienice stanowią dominującą grupę roślin porastających dno zbiornika. Zwarte łąki ramienic powodują dobre natlenienie wód naddennych i powierzchniowej warstwy osadów, sprzyjając unieruchomieniu biogenów przez ich wiązanie lub sorpcję. Jeziora ramienicowe są szczególnie wrażliwe na antropopresję. Każde zwiększenie ilości materii organicznej prowadzi w konsekwencji do ograniczenia zasięgu występowania i w efekcie eliminacji ramienic.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

Ten typ siedliska obejmuje środkowoeuropejskie bukowe lasy rosnące na ubogich, kwaśnych glebach. Drzewostan kwaśnej buczyny niżowej jest zdominowany przez buka, który również w niższych warstwach osiąga znaczną przewagę ilościową nad innymi gatunkami drzew, których rola w strukturze omawianego lasu jest nieznaczną. Domieszkę stanowią jedynie: grab *Carpinus betulus*, dęby – częściej bezszypułkowy *Quercus petraea*, rzadziej szypułkowy *Quercus robur*. Pewnym zagrożeniem dla buczyn może być obserwowany w ostatnich latach proces „zamierania buka”, powszechny w całym polskim zasięgu tego gatunku, a mający prawdopodobnie złożoną etiologię. Na zamieranie najbardziej podatne są drzewostany prześwietlone i przerzedzone, np. po wykonanych cieciach rębnych rębni częściowej.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

Siedlisko to obejmuje bukowe lasy rosnące na żyznych siedliskach, z reguły na glebach o neutralnym lub tylko słabo kwaśnym odczynie, z próchnicą typu mull (czasem przejście do moder) i z dominacją gatunków typowych dla lasów liściastych w runie. Podobnie jak dla siedliska 9110, pewnym zagrożeniem dla buczyn może być obserwowany w ostatnich latach proces „zamierania buka”, powszechny w całym polskim zasięgu tego gatunku, a mający prawdopodobnie złożoną etiologię (m.in. suche okresy wegetacyjne, silna insolacja, wahanie poziomu wód gruntowych, czynniki biotyczne – mszyce i grzyby i in.).

9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)

Siedlisko to obejmuje lasy dębowe, dębowo-grabowe lub grabowe, czasem z udziałem lipy, na żyznych, często wilgotnych siedliskach. Podobnie jak inne lasy dębowo-grabowe, także grąd subatlantycki jest na ogół zbiorowiskiem wielowarstwowym i wielogatunkowym. W skład drzewostanu wchodzi też w większości te same gatunki, takie jak: grab *Carpinus betulus*, dęby – szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Quercus petraea*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, klon pospolity *Acer platanoides*, przy czym najbardziej znamieny dla omawianego typu lasu jest stały, a niekiedy znaczny udział buka *Fagus sylvatica*, który może być nawet gatunkiem panującym. Największymi zagrożeniami dla grądów są: nadmierna wycinka drzewostanów, niewłaściwa gospodarka leśna prowadząca do zubożenia składu florystycznego i degeneracji fitocenozy, długotrwała zmiana stosunków wodnych

91D0 Bory i lasy bagienne

Są to lasy szpilkowe i liściaste na wilgotnym i mokrym podłożu torfowym, z trwale wysoko położonym lustrem wody. Zbiorowiska budowane głównie przez brzozę omszoną, kruszynę pospolitą, sosnę zwyczajną. W granicach ostoi występują płaty sosnowego bory bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* oraz brzeziny bagiennej *Betuletum pubescentis* o różnym stopniu zachowania. Występują one w bezpośrednim sąsiedztwie jezior oraz w naturalnie bezodpływowych zagłębieniach terenu. Ponadto w północno-wschodniej części obszaru występuje niewielki płat olsu torfowcowego *Sphagno squarrosi-Alnetum* (Markowski i in. 2008). Dobrze zachowane płaty boru bagiennego cechuje duży udział torfowca magellańskiego *Sphagnum magellanicum* w runie, są one dobrze uwodnione i typowo wykształcone. Suchsze, starsze fragmenty borów wykazują wyraźne ślady degeneracji - znacząca jest domieszka świerka oraz brzozy omszonej, a sosny mają znacznie lepszą, niż w typowym zespole, bonitację. Płaty brzeziny bagiennej w obszarze są średnio albo słabo zachowane, zachowały się jedynie niewielkie, silnie przekształcone płaty. Jest to efekt przeprowadzonego w przeszłości osuszenia i obsadzania drzewami szpilkowymi

Obszar Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006

Powierzchnia obszaru wynosi 7196,24 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 14 poz. 133).

Na podstawie standardowego formularza danych obszar obejmuje południowy fragment Puszczy Wkrzańskiej. Jest to obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu z centralnie położonym eutroficznym jeziorem Świdwie. Jezioro pełni funkcje ostoi ptaków wodno-błotnych. Akwen jest wypłycony, zarastający roślinnością szuwarową w otoczeniu łąk świeżych, szuwarów turzycowych, olsów. Pozostała część ostoi ma charakter żerowy, odpoczynkowy i lęgowy.

Obszar jest ważną ostoją ptasią o randze międzynarodowej. Wraz z sąsiednimi ostojami ptasimi OSO Ukermunder Heide i OSO Ostoja Wkrzańska stanowi zabezpieczenie odpowiednich biotopów dla ptaków. Stwierdzono tu występowanie 39 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Występuje tu także osiem typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, trzy gatunki bezkręgowców, dwa gatunki płazów oraz trzy gatunki ssaków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Wśród ptaków tu występujących można wyróżnić:

Nur czarnoszyi *Gavia arctica*

zagrożenia: sieci stawne. Należy uregulować zasady gospodarki rybackiej na obszarach koncentracji ptaków.

Bąk *Botaurus stellaris*

najważniejsze zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); intensyfikacji gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych; niekontrolowanego pozyskiwania trzciny na obszarach lęgowych bąka; wiosennego, nielegalnego wypalania szuwarów trzcinowych; ponadto podwyższona śmiertelność w wyniku nielegalnych odstrzałów dokonywanych przez strażników rybackich uważających bąka za szkodnika. Celem ochrony należy przede wszystkim: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych

Bączek *Ixobrychus minutus*

najważniejsze zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); intensyfikacji gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych; niekontrolowanego pozyskiwania trzciny na obszarach lęgowych bąka; wiosennego, nielegalnego wypalania szuwarów trzcinowych; ponadto podwyższona śmiertelność w wyniku nielegalnych odstrzałów dokonywanych przez strażników rybackich uważających bąka za szkodnika. Celem ochrony należy przede wszystkim: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych

Czapla biała *Egretta alba*

brak istotnych zagrożeń dla gatunku w Polsce ze względu na bardzo nieliczne występowanie. W przypadku stwierdzenia stacjonarnych osobników czapli należy zapewnić spokój w potencjalnych miejscach lęgowych.

Bocian czarny *Ciconia nigra*

pod warunkiem utrzymania i konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej oraz należytego uwodnienia siedlisk lęgowych gatunek nie jest w Polsce zagrożony. Celem ochrony należy: utrzymać i

konsekwentnie egzekwować ochronę strefową, wprowadzając jednocześnie jasne zasady gospodarowania w strefach; utrzymać zwartość drzewostanu w sąsiedztwie gniazd – bociany czarne unikają drzewostanów prześwietlonych o dużej fragmentacji, np. z rębniami gniazdowymi; utrzymać wysoką wilgotność w otoczeniu miejsc gniazdowania gatunku – zaniechać osuszania

Bocian biały *Ciconia ciconia*

do najważniejszych zagrożeń gatunku w Polsce należą: kurczenie się arealu żerowisk i spadek liczebności potencjalnych ofiar na skutek regulacji rzek, zagospodarowania dolin rzecznych innego niż w formie użytków zielonych, melioracji oraz intensyfikacji rolnictwa; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; śmiertelność piskląt zaplątanych w przynieszone do gniazd sznurki z tworzywa sztucznego, używane w rolnictwie; utrata miejsc gniazdowych w wyniku przebudowy dachów, likwidowania platform gniazdowych na słupach itp. Utrzymanie w Polsce obecnego stanu populacji bociana białego wymaga zarówno działań bezpośrednich, jak i pośrednich. Pierwsze z nich to ochrona gniazd oraz minimalizacja najczęstszych przyczyn śmierci, natomiast drugie dotyczą ochrony siedlisk (np. poprzez ograniczanie osuszania terenu i zmian w dotychczasowym użytkowaniu gruntów rolnych)

Łabędź czarnodzioby *Cygnus bewickii*

wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połykania śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Łabędź krzykilwy *Cygnus cygnus*

Wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połykania śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Trzmielojad *Pernis apivorus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zastępowania drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste; utrata siedlisk żerowania w wyniku likwidacji śródleśnych terenów otwartych; niepokojenie wysiadujących ptaków przez ludzi w wyniku prowadzenia prac leśnych w pobliżu gniazd oraz rozwoju ruchu rekreacyjnego. Celem ochrony należy: kontynuować gospodarkę leśną zmierzającą do uzyskania drzewostanów o zróżnicowanym składzie gatunkowym i strukturze piętrowej; chronić śródleśne tereny otwarte

Kania czarna *Milvus migrans*

wśród zagrożeń dla kani czarnej należy wymienić: utratę siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji w pobliżu zbiorników wodnych oraz w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utratę siedlisk gniazdowania w wyniku wyrębu starodrzewu na obszarach leśnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych a także z międzywałami dolin rzecznych; utratę siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu; utratę siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy; drapieżnictwo, a zwłaszcza rabowanie lęgów przez kruka i wronę siwą; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a

także kolizje z elektrowniami wiatrowymi, zwłaszcza ustawianymi w dolinach rzecznych i miejscach koncentracji ptaków; bezpośrednie zatrucie osobników powodowane przez chemiczne zanieczyszczenie środowiska, a zwłaszcza niekontrolowane zrzuty substancji chemicznych do wód oraz zjadanie padliny zawierającej śrut ołowiany. Celem ochrony należy ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza zalewowe; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; popierać ekstensywne rolnictwo; ograniczyć wędkowanie i biwakowanie na wyznaczonych odcinkach brzegów jezior (w pobliżu miejsc łęgowych kani) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Kania ruda *Milvus milvus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji w pobliżu zbiorników wodnych; utrata siedlisk gniazdowych i siedlisk żerowania w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowania w wyniku wycięcia starodrzewu na obszarach leśnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych; utrata siedlisk gniazdowania w wyniku usuwania starodrzewu z międzywala dolin rzecznych; utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu (likwidacja zabagnię i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, tworzenie rozległych monokultur); utrata siedlisk żerowania w wyniku zabudowy hydrotechnicznej dolin rzek, powodującej obniżenie różnorodności siedlisk w dolinach rzecznych; utrata siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w intensywnie użytkowane uprawy; drapieżnictwo, a zwłaszcza rabowanie łęgów przez kruka i wronę siwą; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a także kolizje z elektrowniami wiatrowymi; bezpośrednie zatrucie osobników powodowane przez chemiczne zanieczyszczenie środowiska, a zwłaszcza niekontrolowane zrzuty substancji chemicznych do wód oraz zjadanie padliny zawierającej śrut ołowiany. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza zalewowe; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; popierać ekstensywne rolnictwo związane z utrzymaniem zróżnicowanego krajobrazu rolniczego; ograniczyć wędkowanie i biwakowanie na wyznaczonych odcinkach brzegów jezior (w pobliżu miejsc łęgowych kani) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; utworzyć strefy ochronne na zbiornikach wodnych (jeziora) w pobliżu miejsc gniazdowania kani, z zakazem używania sprzętu wodnego (jachty, kajaki, łodzie motorowe, itp.) w okresie od początku kwietnia do końca lipca; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Bielik *Haliaeetus albicilla*

do zagrożeń bielika należą: niepokojenie wysiadujących ptaków przez ludzi, prowadzenie prac leśnych w pobliżu gniazd; degradacja łąk w wyniku zabudowy rekreacyjnej oraz coraz większej presji turystów – zmniejszeniu ulega baza żerowa (spadek liczebności ptaków wodnych); kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, a także kolizje z elektrowniami wiatrowymi, zwłaszcza ustawianymi w dolinach rzecznych i miejscach koncentracji ptaków; chemiczne skażenie środowiska – w organizmach bielików wykryto wysokie stężenia PCB, a także ołowiu; zatrucie ołowiem pochodzi z amunicji łowieckiej połykanej przez bieliki w mięsie postrzelonych ptaków wodnych lub w padlinie; drapieżnictwo – jaja są rabowane przez kruki i kuny, a małe pisklęta padają ofiarą puchacza, kruka i kun; część gniazd spada z

drzew w wyniku silnych wiatrów. Celem ochrony bielika należy: utrzymać dotychczasowy sposób gospodarowania w lasach, w szczególności pozostawianie grup drzew na zrębach i pojedynczych, starych drzew, starszych niż otaczający drzewostan; zaniechać zabudowy rekreacyjnej brzegów jezior i wysp jeziornych na terenach łowieckich bielika (pas o szerokości 100 m); budować platformy lęgowe/sztuczne gniazda; ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne; izolować przewody elektryczne na niewielkich odcinkach przy słupach energetycznych

Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały (wykaszenie, wypalanie), zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania torfowisk; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior, która może powodować spadek liczebności na lęgowskich w pobliżu atrakcyjnych turystycznie okolic; aktywne prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększona presja drapieżników niszczących łągi (przede wszystkim lisa). Celem ochrony tego gatunku należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płątów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli); opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach eutroficznych w pobliżu lęgowskich ptaków

Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*

najważniejsze zagrożenia to: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania siły powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i torfowisk, zwiększona presja drapieżników niszczących łągi (przede wszystkim lisa), wynikająca z łatwiejszego dostępu do gniazd, spowodowanego obniżeniem poziomu wody na torfowiskach. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych na obszarach pozadolinnych, ograniczyć pewne formy antropopresji (turystyka i rekreacja) na obszarach łąkowych oraz przyjeziornych i przyzalewowych, protegować ekstensywne rolnictwo, zwłaszcza użytkowanie łąk i pastwisk; wprowadzić ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk również na lęgowskich objętych ochroną przestrzenną

Błotniak łąkowy *Circus pyragus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały (wykaszenie, wypalanie), zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych

zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania torfowisk; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior, która może powodować spadek liczebności na lęgowiskach w pobliżu atrakcyjnych turystycznie okolic; aktywne prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększona presja drapieżników niszczących lęgi (przede wszystkim lisa). Celem ochrony tego gatunku należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płątów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli); opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach eutroficznych w pobliżu lęgowisk ptaków

Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związane z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu (likwidacja zabagnień, usuwanie zadrzewień, tworzenie rozległych monokultur); utrata siedlisk żerowania w wyniku zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy; utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania rolniczego użytkowania gruntów; utrata siedlisk żerowania w wyniku zalesiania śródleśnych obszarów otwartych; działania związane z prowadzeniem gospodarki leśnej w pobliżu zajętych gniazd w okresie lęgowym bezpośrednio przyczyniają się do zwiększenia strat w lęgach

Rybołów *Pandion haliaetus*

gatunkowi zagraża w Polsce: degradacja niektórych terenów łowieckich rybołowa jako skutek różnych form aktywności człowieka (niepokojenie ptaków poprzez wzmożony ruch turystyczny, zabudowa brzegów zbiorników wodnych); degradacja terenów łowieckich spowodowana eutrofizacją wód prowadząca do spadku ich przezroczystości; nielegalny odstrzał na stawach hodowlanych; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; niedostatek dogodnych miejsc lęgowych, szczególnie sosen w wieku ponad 150 lat; prowadzenie prac leśnych w pobliżu gniazd w sezonie lęgowym. Celem ochrony należy: zaniechać zabudowy rekreacyjnej brzegów jezior i wysp jeziornych na terenach łowieckich rybołowa; utrzymać dotychczasowy sposób gospodarowania w lasach, w szczególności pozostawianie grup drzew na zrębach i pozostawianie przestoi; przeciwdziałać eutrofizacji jezior prowadzącej do spadku przejrzystości wody

Drzemlik *Falco columbaris*

w Polsce bardzo nielicznie pojawia się jedynie podczas przelotów, skrajnie nielicznie zimuje. Zatrzymuje się wtedy na łąkach lub polach uprawnych. Nie wymaga ochrony czynnej

Sokół wędrowny *Falco peregrinus*

dużym problemem pozostaje celowe niszczenie lęgów oraz ptaków dorosłych poprzez nielegalny odstrzał, wybieranie jaj i piskląt przez kolekcjonerów i sokolników. Celem ochrony wszystkie naturalne stanowiska lęgowe powinny być bezwzględnie chronione, a informacja o dokładnej lokalizacji gniazd poufna

Kropatka Porzana porzana

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych; presja ze strony drapieżników, szczególnie wzrost liczebności norki amerykańskiej; wypalanie szuwarów (bezprawne). Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej w dolinach rzek; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; podjąć podtapianie przesuszonych szuwarów

Zielonka Porzana parva

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych; presja ze strony drapieżników, szczególnie wzrost liczebności norki amerykańskiej; wypalanie szuwarów (bezprawne). Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej w dolinach rzek; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; zaniechać deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; podjąć podtapianie przesuszonych szuwarów

Derkacz *Crex crex*

zagrożenia dla derkacza to: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych; mechanizacja rolnictwa połączona z pewnymi formami wykonywania zabiegów agrotechnicznych; narastającą presją drapieżników czworonożnych (norki amerykańskiej, lisa, kota domowego) oraz skrzydlatych (kruka, wrony siwej). Celem ochrony tego gatunku należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcenia reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; zaniechać deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnionych wodą); utrzymać późny termin pierwszego pokosu traw (nie wcześniej niż 10 czerwca, optymalnie po 1 lipca); wprowadzić zmianę techniki koszenia, polegającą na wprowadzeniu wolniejszych maszyn, rozłożeniu wykaszania dużych obszarów łąkowych na kilka dni, rozpoczynaniu pokosu od środka łąki i prowadzeniu go do peryferii, pozostawianiu pasa niewykoszonych ziołorośli na skraju łąki, stanowiącego ok. 5%

powierzchni łąkowej; podjąć redukcję drapieżników niszczących łągi, w pierwszym rzędzie lisa, norki amerykańskiej, kruka i wrony siwej

Żuraw Grus grus

do największych zagrożeń dla żurawia należą: osuszanie wszelkich mokradł, ograniczające atrakcyjność obszarów łąkowych; nadmierna chemizacja w rolnictwie; drapieżnictwo ze strony dzika (niszczenie gniazd). Celem ochrony żurawia należy: chronić źródłowe i przyłęgowe zbiorniki oraz ciek wodny przed osuszeniem; poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów

Siewka złota *Pluvalis apricaria*

najważniejsze zagrożenia to: utrata siedlisk, na których ptaki zatrzymują się w czasie wędrówki wiosennej, w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, kurczenie się powierzchni mulistych i piaszczystych ławic w nurcie i odsypisk przybrzeżnych, odsłanianych latem i jesienią w korytach rzek, wynikające z regulacji i pogłębiania koryt, płoszenie stad ptaków zatrzymujących się podczas wędrówki, zarówno na wybrzeżu, jak i na śródlądziu, osuszanie torfowisk zmniejszające szanse na ewentualne zasiedlenie dawnych legowisk w północnej części kraju. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, zapewnić spokój wędrującym ptakom, na terenach największych koncentracji siewkowców

Batalion *Philomachus pugnax*

gatunkowi zagraża w Polsce w okresach wędrówek m.in.: utrata siedlisk łąkowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łąkowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych; utrata siedlisk łąkowych w wyniku ograniczenia powierzchni nadrzecznych pastwisk o stosunkowo niskiej obsadzie bydła; utrata siedlisk łąkowych w wyniku zaniechania wykaszania łąk w dolinach rzek i szybkiego ich zarastania przez wysoką roślinność zielną, trzciną i krzewy, a także zamiana łąk i pastwisk w grunty orne, szczególnie po osuszeniu; utrata siedlisk łąkowych w wyniku zwiększania intensywności użytkowania kośnego łąk; niska udatność łąg spowodowana przez skrzydlate (kruk, wrona siwa, sroka) i czworonożne drapieżniki (lis, jenot, norka amerykańska i inne łąsicowate) niszczące łągi. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych; odstąpić od budowy (lub rozbudowy) sieci melioracyjnej; zahamować sukcesję trzcin i krzewów na terenach łąkowych; ograniczać dostęp ludzi do łągowisk gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka)

Mewa mała *Larus minutus*

zagrożeniem tego gatunku w Polsce jest: utrata siedlisk łąkowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, deniwelacji

powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy), niska udatność łągów w wyniku zanieczyszczenia wód, powodującego zubożenie bazy pokarmowej. Celem ochrony należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych późną wiosną, odstąpić od budowy (lub rozbudowy) sieci melioracyjnej, zapewnić spokój wędrującym ptakom, na terenach największych koncentracji mew, tak na wybrzeżu, jak i na śródlądziu, ograniczając ich użytkowanie turystyczne i rekreacyjne w okresie czerwiec–październik

Rybitwa wielkodzioba *Sterna caspia*

do zagrożeń należy: płoszenie przez ludzi i psy stad ptaków zatrzymujących się podczas wędrówki na odpoczynek. Należy zapewnić spokój wędrującym ptakom na terenach koncentracji rybitw.

Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy); utrata siedlisk łągowych w wyniku zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzek; niska udatność łągów w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych, szczególnie na wyspach, na których znajdują się kolonie łągowe. Celem ochrony należy m.in.: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; ograniczyć na wyspach w nurcie rzek wypas zwierząt gospodarczych w okresie łągowym (kwiecień–lipiec); usuwać nadmiernie rozwijającą się roślinność na wyspach, na których znajdują się kolonie łągowe rybitw, poprzez wykaszanie, karczowanie i/lub kontrolowany wypas bydła w okresie połęgowym (nie wcześniej niż od połowy lipca); zaniechać zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzecznych; ograniczać dostęp ludzi do łągowisk gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka)

Rybitwa czarna *Chlidonias Niger*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy); utrata siedlisk łągowych w wyniku zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzek; niska udatność łągów w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych, szczególnie na wyspach, na których znajdują się kolonie łągowe. Celem ochrony należy m.in.: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; ograniczyć na wyspach w nurcie rzek wypas zwierząt gospodarczych w okresie łągowym (kwiecień–lipiec); usuwać nadmiernie rozwijającą się roślinność na wyspach, na których znajdują się kolonie łągowe rybitw, poprzez wykaszanie, karczowanie i/lub kontrolowany wypas bydła w okresie połęgowym (nie wcześniej niż od połowy lipca); zaniechać zalesiania nieużytków rolnych w dolinach rzecznych; ograniczać dostęp ludzi do łągowisk gatunku w okresie 1 kwietnia–31 lipca, w szczególności uniemożliwić dojazd samochodów na nadrzeczne łąki i pastwiska; podjąć redukcję liczebności drapieżników naziemnych (lis, jenot, norka amerykańska) i skrzydlatych (kruk, wrona siwa, sroka)

Lelek *Caprimulgus europaeus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata bazy pokarmowej (obniżenie liczebności dużych owadów) w wyniku stosowania chemicznych środków ochrony roślin w okresie lęgowym (maj–sierpień) w rozległych kompleksach borowych zasiedlanych przez lelka; zamiany pastwisk na grunty orne; zalesiania odłogów. Celem ochrony należy: pozostawiać w stanie nie zmienionym siedliska otwarte w obrębie lasów (polany, niezalesione wydmy i dolinki śródleśnych rzek, wrzosowiska); pozostawiać kępy starszych drzew wśród zrębów, stanowiące dogodne miejsca dziennego odpoczynku ptaków; Ponadto stosować takie zabiegi, jak: rotacyjne odłogowanie, zaniechanie stosowania pestycydów oraz nawożenia mineralnego, wykluczenie planowych zalesień

Zimorodek *Alcedo atthis*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek czy odlesiania brzegów rzek; wysoka śmiertelność osobników dorosłych powodowana przez długie okresy niskich temperatur zimą (krytyczne mogą być nawet temperatury poniżej -5°C trwające kilka dni); straty w lęgach powodowane przez obfite deszcze w sezonie lęgowym, zatapiające nory wodą przesączającą się przez piaskowe podłoże lub/i zatopienie nor umieszczonych nisko nad wodą; straty w lęgach powodowane erozją skarp i brzegów wskutek ich oberwania się, przesuszania się podłoża lub penetracji ludzkiej; straty w lęgach w wyniku drapieżnictwa, powodowane głównie przez lisa, jenota i łasicę; straty w lęgach powodowane bezpośrednio przez ludzi w wyniku prowadzonych prac, dłuższego przebywania w pobliżu nory lub celowego niszczenia gniazda. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcające reżim hydrologicznego rzek; unikać wycinania drzew w linii brzegowej (w pasie do 10 m od brzegu rzeki lub zbiornika wodnego); wprowadzić zakaz usuwania drzew powalonych do wody na odcinkach rzek obfitujących w zimorodki; wprowadzić korekty profilu skarp, które uległy erozji, wcześniej zasiedlanych przez zimorodka; umieszczać sztuczne nory na obszarach spełniających kryteria siedlisk lęgowych poza dostępnością odpowiednich miejsc gniazdowych; wprowadzić obowiązek dzielenia masowych spływów kajakowych (powyżej 50 kajaków) na grupy nieprzekraczające kilkunastu kajaków; ograniczyć penetrację nabrzeży przez wędkarzy do określonych brzegów lub całkowicie wyłączyć pewne odcinki z wędkowania

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów i ograniczania powierzchni starodrzewu; utrata siedlisk wynikająca z eliminacji z lasu martwych i obumierających drzew. Celem ochrony należy: podjąć ochronę zachowawczą jak największej powierzchni starych drzewostanów oraz utrzymanie odpowiedniej ilości starych drzew w lasach gospodarczych; podjąć działania, zmierzające do zatrzymania w lesie odpowiedniej ilości martwego i obumierającego drewna; przyjąć w gospodarce leśnej zasadę pozostawiania w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych; przyjąć w gospodarce leśnej zasadę pozostawiania na zrębach kęp starodrzewu

Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni lasów liściastych, z dominacją lub współdominacją dębów, których wiek przekracza 80 lat; utrata siedlisk w wyniku zwiększania stopnia izolacji lasów liściastych; utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu drzew obumierających i martwych, charakteryzujących się obecnością starych dziupli oraz zainfekowanych przez grzyby. Celem ochrony należy: zachować istniejące lasy liściaste oraz preferować dąb (rodzime gatunki) w trakcie przebudowy struktury gatunkowej drzewostanów; zachować ciągłość wiekową

drzewostanu w lasach z dominacją dębów; pozostawiać w lesie drzewa obumierające i martwe (zarówno stojące, jak i leżące) oraz drzewa charakteryzujące się obecnością dziupli i hub (preferowane miejsca wykuwania dziupli)

Lerka *Lullula arborea*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zalesiania piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zajmowania piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami pod budownictwo rekreacyjne; niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa ze strony drapieżników czworonożnych, a przede wszystkim lisa. Celem ochrony należy: objąć specyficzne, suche grunty z rzadką roślinnością murawową, sąsiadujące z kompleksami leśnymi, programami rolnośrodowiskowymi promującymi utrzymanie takich siedlisk w stanie niezmienionym, rotacyjne odłogowanie, zaniechanie stosowania pestycydów oraz nawożenia mineralnego, wykluczenie planowych zalesień

Podróżniczek *Luscinia svecica*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy), osuszania torfowisk i lasów bagiennych. Celem ochrony należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych późną wiosną, zachować okresowo wypełniane wodą obniżenia i płytkie starorzecza, w ramach ochrony czynnej podjąć próbę rekultywacji osuszonych torfowisk

Jarzębatka *Sylvia nisoria*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych wskutek urbanizacji i budowy dróg; utrata siedlisk gniazdowych wskutek niszczenia zarośli i zadrzewień w dolinach rzecznych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmian krajobrazu rolniczego zachodzących wraz z intensyfikacją praktyk rolniczych, wyrażających się w zamianie użytków zielonych na grunty orne, likwidowaniu zadrzewień śródpolnych, zadrzewień i zarośli nad strumieniami, rowami i drogami, oczek wodnych, tzw. nieużytków, miedz, wprowadzaniu monokultur i zwiększeniu stosowania chemicznych środków ochrony roślin i uprawy roli. Celem ochrony należy: zachować zadrzewienia wiklinowe w dolinach małych rzek i strumieni; zachować w krajobrazie rolniczym zadrzewienia i żywopłoty (szczególnie z krzewami kolczastymi) i oczka wodne; wzbogacić krajobraz rolniczy w zadrzewienia z krzewami kolczastymi; zakładać nowe zadrzewienia śródpolne z nasadzeniami krzewów kolczastych (np. dzikiej róży, głogu i tarniny); tworzyć miejsca lęgowe dla jarzębatki (i innych gatunków ptaków) przez obsadzanie żywopłotami np. wiejskich cmentarzy i parków

Muchołówka mała *Ficedula parva*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku nadmiernej eksploatacji starszych drzewostanów liściastych i ograniczania powierzchni starodrzewu; utrata siedlisk wynikająca z eliminacji z lasu martwego drewna i obumierających drzew. Celem ochrony należy: podjąć ochronę zachowawczą jak największej powierzchni starych drzewostanów liściastych oraz zmierzać do utrzymania odpowiedniej ilości starych drzew w lasach gospodarczych; podjąć działania zmierzające do zatrzymania w drzewostanach liściastych odpowiedniej ilości martwego i obumierającego drewna; przyjąć w

gospodarce leśnej zasadę pozostawiania w trakcie trzebieży późnych wszelkich drzew dziuplastych, a także pozostawiania kęp drzew o miękkim drewnie (brzoza, osika).

Gąsiorek *Lanius collurio*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku kurczenia się terenów lęgowych wskutek urbanizacji; utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa – scalania pól połączonego z likwidacją miedz, zadrzewień śródpolnych i śródpolnych zbiorników wodnych (oczek) oraz intensywnym stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin. Celem ochrony należy: zachować istniejące zadrzewienia śródpolne i utrzymać w nich kolczaste krzewy; zakładać nowe zadrzewienia śródpolne z nasadzeniami krzewów kolczastych (np. dzikiej róży, głogu i tarniny); ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin

Ortolan *Emberiza hortulana*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku zmian zachodzących w krajobrazie rolniczym, likwidacja miedz, śródpolnych oczek wodnych, zadrzewień śródpolnych, utrata siedlisk przez urbanizację i zalesianie porzucanych obszarów uprawnych, utrata siedlisk w wyniku wprowadzania nowych, odpornych na złamania odmian zbóż o sztywnych źdźbłach, utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji ruchu samochodowego na terenach lęgowych. Należy objąć obszary rolne programami rolnośrodowiskowymi promującymi zachowanie bogatego i zróżnicowanego strukturalnie krajobrazu rolniczego.

Perkozek *Tachybaptus ruficollis*

zagrożenia: lokalnie zanieczyszczenie wód, utrata siedlisk lęgowych i wzrost penetracji ludzkiej. Należy zachować wszelkie niewielkie i płytkie zbiorniki wodne z bogatą roślinnością wynurzoną.

Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały, zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym, zwłaszcza ze strony norki amerykańskiej i lokalnie jenota; aktywne prześladowanie ze strony użytkowników stawów rybnych i jezior; zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej, jenota i wrony siwej

Perkoz rdzawoszy *Podiceps grisegena*

gatunkowi zagraża: osuszanie mokradeł i bagien, likwidacja starorzeczy, intensyfikacja gospodarki stawowej, wiosenne wypalanie suchej roślinności, stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, podjąć budowę płytkich, zarośniętych zbiorników wodnych, podjąć redukcję drapieżników, uregulować zasady gospodarki rybackiej na obszarach koncentracji ptaków wodnych.

Łabędź niemy *Cygnus olor*

wśród zagrożeń dla ptaków należy wymienić ich niepokojenie zatrzymujących się w czasie wędrówki oraz zatrucie ołowiem w wyniku połknięcia śrucin amunicji myśliwskiej traktowanych przez ptaki jako gastrolity. Celem ochrony należy zapewnić spokój ptakom oraz ograniczyć użycie śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Gęś zbożowa/białoczelna *Anser fabalis/albifrons*

Gęś zbożowa nie należy w Polsce do gatunków zagrożonych, jednak na terenach zimowania i zatrzymywania się podczas wędrówki musi mieć zapewnione odpowiednie warunki żerowania i schronienia. Stąd na niektórych terenach zagrożeniem może być sukcesja roślinności prowadząca do przekształcania siedlisk otwartych w siedliska zaroślowe lub leśne. Nie bez znaczenia są także intensywne polowania. Wskazane są działania zapewniające alternatywne żerowiska, odpowiednio zasobne i bezpieczne, utworzenie stref, w których obowiązuje zakaz polowań, wokół ostoi o szczególnym znaczeniu dla gęsi oraz ograniczenie użycia śrutu ołowianego w amunicji myśliwskiej, stosowanej do polowań na ptaki wodno-błotne

Gęgawa *Anser anser*

do najważniejszych zagrożeń należą: likwidowanie lub radykalne zmniejszanie areału trzcinowisk (wykasanie, wypalanie), zwłaszcza na stawach i jeziorach; zamienianie terenów wilgotnych na inne użytki (np. zalesienia podmokłych łąk i pól sąsiadujących ze zbiornikami wodnymi w pobliżu łągowisk); presja lisa, jenota i norki amerykańskiej; wybieranie jaj dla domowego chowu; niepokojenie ptaków w okresie łągowym (powoduje porzucanie łągów); Nielimitowane polowania; możliwość krzyżowania się z berniklą kanadyjską. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych; opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych; przy przebudowie stawów tworzyć sztuczne, ziemne wyspy i zachowywać rozległe płyty szuwarów; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota; wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych; nie dopuścić do zadomowienia się w Polsce łąkowej populacji bernikli kanadyjskiej

Krakwa *anas strepera*

zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i likwidacji starorzeczy; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych; łowiectwo – zbyt wczesne rozpoczynanie jesiennego okresu polowań na ptaki wodne, w czasie gdy na zbiornikach mogą jeszcze przebywać samice wodzące młode; łowiectwo – możliwość wystąpienia pomyłkowych odstrzałów z powodu podobieństwa do innych gatunków kaczek; łowiectwo – trujące działanie śrucin ołowianych tkwiących w ciałach ptaków postrzelonych przypadkiem lub śrucin połkniętych przez ptaki jako gastrolity; presja ze strony drapieżników. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych (w tym tworzenia sztucznych, ziemnych wysp przy przebudowie stawów, zachowania rozległych płątów szuwaru i pasów szuwaru wzdłuż grobli oraz ochrony kolonii śmieszki); zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształcenia reżimu hydrologicznego rzek; wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach w pobliżu łągowisk kaczek; chronić wyspy jeziorne wraz z otaczającym je pasem szuwaru w formie użytków ekologicznych z zakazem wstępu od marca do końca lipca;

dostosować okresy polowań do terminów rozrodu ptaków wodnych; zaprzestać stosowania amunicji myśliwskiej ze śrutem ołowianym i zastąpić go śrutem wykonanym z nietoksycznego metalu; podjąć redukcję drapieżników

Cyraneczka *Anas crecca*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania dolin niewielkich śródlęśnych rzek i innych śródlęśnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk pierzowiskowych w wyniku obniżania poziomu wód gruntowych, zmiany systemu użytkowania ziemi i postępującej za tym sukcesji roślinności; łowiectwo – możliwość wystąpienia pomyłkowych odstrzałów z powodu podobieństwa do innych gatunków kaczek; łowiectwo – trujące działanie śrucin ołowianych tkwiących w ciałach ptaków postrzelonych przypadkiem lub śrucin połkniętych przez ptaki jako gastrolity; presja ze strony drapieżników. Celem ochrony należy: dążyć do zachowania śródlęśnych zbiorników wodnych; dążyć do zachowania podmokłych dolin niewielkich śródlęśnych rzek i innych śródlęśnych zbiorników wodnych; otoczyć czynną ochroną pierzowiska; zaprzestać stosowania amunicji myśliwskiej ze śrutem ołowianym i zastąpić go śrutem wykonanym z nietoksycznego metalu; podjąć redukcję drapieżników

Krzyżówka *Anas platyrhynchos*

Główne zagrożenia dla gatunku stanowi utrata siedlisk w wyniku: zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, likwidacji śródpolnych oczek wodnych, zabudowy brzegów zbiorników wodnych, wzrostu antropopresji, człowiek oddziałuje też na populację krzyżówki pośrednio, wprowadzając drapieżniki lub ułatwiając im niszczenie lęgów (płoszenie wysiadujących samic zwiększa straty powodowane przez wrony). Poważnym i często niedocenianym zagrożeniem jest hybrydyzacja wsteczna z kaczką domową. W celu skutecznego zarządzania gatunkiem należy: poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, w uzasadnionych przyrodniczo przypadkach wprowadzić korektę instrukcji gospodarowania wodą na zbiornikach już istniejących, tak by w dolinie rzeki poniżej piętrzenia utrzymane zostały okresowe zalewy wiosenne, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, kształtować zróżnicowanie jednolitych i dużych obszarów roślinności szuwarowej (poprzez wykaszanie zatok i niewielkich powierzchni wewnątrz łąnu), regulować stosunki wodne na pierzowiskach, chronić pierzowiska i miejsca wodzenia młodych, eliminować drapieżniki, wprowadzić zakaz introdukcji hodowanych krzyżówek

Cyranka *anas querquedula*

zagrożenia: utrata siedlisk lądowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, utrata siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych, utrata siedlisk w wyniku osuszania torfowisk i niecek jeziornych, wzmożona turystyka. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych na obszarach pozadolinnych, ograniczyć pewne formy antropopresji (turystyka i rekreacja) na obszary łąkowe oraz obszary przyjeziorne, protegować ekstensywne rolnictwo.

Płaskonos *Anas clypeata*

gatunkowi w Polsce zagraża: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, utrata siedlisk w wyniku zmniejszania się

powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk w dolinach rzecznych na rzecz pól uprawnych, utrata siedlisk w wyniku osuszania torfowisk i niecek jeziornych, presja ze strony drapieżników, szczególnie niepokojący jest wzrost liczebności norki amerykańskiej, wzmożona turystyka (również kwalifikowana turystyka ekologiczna) oraz nadmierny i niekontrolowany rozwój infrastruktury w sąsiedztwie łągowisk gatunku. Celem ochrony należy m.in. ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych na obszarach pozadolinnych, ograniczyć pewne formy antropopresji (turystyka i rekreacja) na obszary łąkowe oraz obszary przyjeziorne i przyzalewowe

Głowienka *Aythya ferina*

W Polsce jest to gatunek stosunkowo liczny i niezagrożony. Potencjalnie zagrażają głowience: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i likwidacji starorzeczy, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych, łowiectwo, presja ze strony drapieżników. Należy więc: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach eutroficznym w pobliżu łągowisk kaczek, chronić wyspy jeziorne wraz z otaczającym je pasem szuwaru, poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, dostosować okresy polowań do terminów rozrodu ptaków wodnych, chronić obszary morskie przed zanieczyszczeniami ropopochodnymi

Czernica *Aythya fuligula*

najważniejsze zagrożenia: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych, łowiectwo, presja ze strony drapieżników, dla ptaków zimujących na Bałtyku zagrożeniem jest zanieczyszczenie wody substancjami ropopochodnymi. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, wprowadzić strefy ciszy i ograniczonej turystyki wodnej na jeziorach w pobliżu łągowisk kaczek, chronić wyspy jeziorne wraz z otaczającym je pasem szuwaru, poważnie ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, dostosować okresy polowań do terminów rozrodu ptaków wodnych, podjąć redukcję drapieżników, chronić obszary morskie przed zanieczyszczeniami ropopochodnymi

Ogorzałka *Aythya marila*

gatunkowi zagraża w Polsce: stosowanie stawnych sieci rybackich, dla ptaków zimujących na Bałtyku zagrożeniem jest zanieczyszczenie wody substancjami ropopochodnymi, ograniczanie bazy pokarmowej poprzez wydobywanie piasku i żwiru z dna morskiego na obszarach obfitego występowania małży, plany

budowy dużych farm wiatrowych na płytkich obszarach morskich. Celem ochrony należy przede wszystkim: uregulować zasady gospodarki rybackiej na obszarach koncentracji ptaków wodnych, chronić obszary morskie przed zanieczyszczeniami ropopochodnymi, odstąpić od planów budowy elektrowni wiatrowych posadowionych na płytkich akwenach morza oraz w ocenie oddziaływania na środowisko pozostałych inwestycji na morzu szczególny nacisk powinien być stosowany w odniesieniu do przedsięwzięć ingerujących w dno morskie na akwenach o dużym znaczeniu dla gatunków, które, podobnie jak ogorzałka, odżywiają się fauną denną

Gągoł *Bucephala clangula*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających czystość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk w wyniku osuszania śródlęśnych i przyleśnych zbiorników wodnych oraz niszczenia roślinności szuwarowej na takich zbiornikach; utrata siedlisk gniazdowych poprzez wyręb starych drzewostanów oraz wycinanie pojedynczych dziuplastych drzew (żywych lub martwych); utrata siedlisk gniazdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania (biwakowanie na wyspach) wysp jeziornych; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy: chronić dzięcioła czarnego, którego dziuple stanowią podstawowe, naturalne miejsce gniazdowania gągoła; zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza na terenach zalewowych; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; chronić śródlęsne i przyleśne zbiorniki oraz cieki wodne przed osuszeniem; wyspy jeziorne objąć ochroną w formie użytków ekologicznych z zakazem wstępu od marca do końca lipca

Szlachar *Mergus serrator*

gatunkowi zagraża w Polsce: zmiany siedliskowe wynikające z rozwoju turystyki, nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w miejscach zasadniczych lęgowisk, wycinka drzew i krzewów oraz niszczenie roślinności w miejscach zakładania gniazd, drapieżnictwo zwłaszcza ze strony norki amerykańskiej, jenota i lisa, łapanie dorosłych ptaków na haki z przynętą, stosowania stawnych sieci rybackich na lęgowiskach. Celem ochrony należy: uregulować zasady gospodarki rybackiej na obszarach koncentracji ptaków.

Nurogęś *Mergus meganser*

gatunkowi zagraża w Polsce: zanik siedlisk gniazdowania poprzez wyręb starych drzewostanów oraz wycinanie pojedynczych dziuplastych drzew (żywych lub martwych); zanik siedlisk gniazdowych w wyniku zabudowy brzegów wód i intensyfikacji rekreacji; obniżanie się poziomu wód gruntowych i utraty różnorodności siedlisk w dolinach rzecznych jako skutek zabudowy hydrotechnicznej rzek; osuszanie śródlęśnych i przyleśnych zbiorników wodnych oraz niszczenie roślinności szuwarowej na takich zbiornikach; presja drapieżników podczas sezonu lęgowego. Celem ochrony należy: zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych, zwłaszcza na terenach zalewowych; nie usuwać wszystkich lasów i zadrzewień nadrzecznych z międzywala; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; chronić śródlęsne i przyleśne zbiorniki oraz cieki wodne przed osuszeniem

Wodnik *Rallus aquaticus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, wypalanie szuwarów. Należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych, zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota, wrony siwej i sroki, podjąć podtapianie przesuszonych torfowisk.

Kokoszka *Gallinula chloropus*

zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej, osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, usuwania roślinności szuwarowej ze stawów i sadzawek w parkach, utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek. Celem ochrony należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych, zaprzestać osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota, wrony siwej i sroki

Łyska *Fulica atra*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych w wyniku likwidacji lub zmniejszenia powierzchni zajętej przez szuwały, zwłaszcza trzcinowe, na stawach i innych zbiornikach wodnych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku intensyfikacji gospodarki stawowej połączonej z pogłębianiem stawów, niszczeniem roślinności wynurzonej i likwidacją wysp na stawach hodowlanych; utrata siedlisk gniazdowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; presja naziemnych i skrzydlatych drapieżników w okresie gniazdowym (norka amerykańska, jenot, kruk i wrona siwa); zwiększanie się antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior; wydobywanie piasku i żwiru na obszarze jesienno-zimowych koncentracji; stosowanie stawnych sieci rybackich w miejscach zimowych koncentracji. Celem ochrony należy m.in.: zaprzestać osuszania zbiorników wodnych śródpolnych; ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów; podjąć redukcję drapieżników, zwłaszcza norki amerykańskiej i jenota

Sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy), wysokie straty w łągach zakładanych w siedliskach antropogenicznych, powodowane przez prace podejmowane w trakcie sezonu łągowego, w okresach wędrówek: kurczenie się dostępnej dla ptaków powierzchni mulistego dna stawów rybnych, spuszcanych i napełnianych bez uwzględnienia okresów wędrówki, zanik otwartych, płytkowodnych nadmorskich obszarów, zlokalizowanych przede wszystkim przy ujęciach rzek. Celem ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń reżimu hydrologicznego rzek; użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod

gospodarowania na stawach rybnych, opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania przyjaznej dla ptaków eksploatacji żwiru, zachowywać płytkowodne obszary, zwłaszcza nadmorskie, zlokalizowane przy ujęciach rzek, zapewnić spokój wędrującym ptakom na terenach największych koncentracji siewkowców

Kszyk *Gallinago gallinago*

zagrożenia: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych; utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy i zagłębień terenu okresowo wypełnianych wodą); utrata siedlisk łągowych w wyniku zaniechania wykaszania łąk w dolinach rzek i szybkiego ich zarastania przez wysoką roślinność zielną, trzcinę i krzewy; niska udatność łągów spowodowana przez skrzydlate (kruk, wrona siwa, sroka) i czworonożne drapieżniki (lis, jenot, norka amerykańska i inne łasicowate) niszczące łągi; w okresach wędrówek: płoszenie przez ludzi (spacerowiczów) i psy stad zatrzymujących się ptaków. Oceniając zapisy projektu planu (zachowanie zbiorników wodnych z roślinnością, brak stałych zmian stosunków wodnych) stwierdza się, że siedliska – a zatem lokalne populacje kszyka - będą skutecznie chronione

Samotnik *Tringa ochropus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych w lasach, spowodowanego pracami melioracyjnymi; utrata siedlisk w wyniku osuszania terenów leśnych, likwidacji zastoisk wody, starorzeczy, śródleśnych stawów, torfowisk i bagienek. Celem ochrony należy: zaniechać osuszania obszarów leśnych, a w razie potrzeby przywrócić wysokie uwilgotnienie gruntów leśnych poprzez budowę zastawek na istniejących rowach melioracyjnych oraz zaniechanie ich pogłębiania i udrażniania ich sieci; zachować śródleśne zbiorniki wodne; zachować w stanie silnego uwilgotnienia doliny niewielkich śródleśnych rzek i innych śródleśnych zbiorników wodnych; chronić zabagnione drzewostany, a zwłaszcza olsy; popierać wsiedlanie i bytowanie bobrów na terenach leśnych

Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*

najważniejsze zagrożenia to: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, deniwelacji powierzchni dolin rzecznych, wycinania lasów łągowych w dolinach rzek, uprawiania sportów wodnych powodujących hałas w okolicach gniazdowania, utrata siedlisk żerowania w wyniku usuwania martwych drzew z koryt rzecznych, utrata siedlisk gniezdowych w wyniku rekreacyjnego wykorzystania wysp jeziornych. W celu ochrony należy: ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, utworzyć przybrzeżne niewielkie przytamowania z drzew ściętych na brzegu, odtworzyć zatoki i wyspy, wyspy jeziorne objąć ochroną w formie użytków ekologicznych, zachować i odtwarzać lasy nad brzegami zbiorników i cieków wodnych.

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*

najważniejsze zagrożenia to: utrata siedlisk łągowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, zmieniających częstość i długość zalewów w dolinach rzecznych, utrata siedlisk łągowych w wyniku deniwelacji powierzchni dolin rzecznych (zasypywania starorzeczy), utrata siedlisk łągowych w wyniku osuszania śródpolnych zbiorników wodnych, niska udatność łągów spowodowana przez drapieżniki skrzydlate, odwiedzanie kolonii łągowych przez zorganizowane grupy obserwatorów ptaków. Celem ochrony należy m.in. ograniczyć plany zabudowy hydrotechnicznej dolin rzecznych i plany przekształceń

reżimu hydrologicznego rzek, użytkować doliny rzeczne zgodnie z dotychczasową ewidencją gruntów, w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych późną wiosną, zachować okresowo wypełniane wodą obniżenia i płytkie starorzecza, odstąpić od budowy (lub rozbudowy) sieci melioracyjnych, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych, ograniczyć stosowanie pestycydów w rejonach bezpośrednio sąsiadujących z terenami łęgowymi rybitw

Wąsatka *Panurus biarmicus*

gatunkowi zagraża w Polsce: utrata siedlisk w wyniku: osuszania obszarów podmokłych, spadku poziomu wód gruntowych oraz usuwania wodnej roślinności wynurzanej, intensyfikacji gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych, niekontrolowanego pozyskiwania trzciny na obszarach łęgowych wąsatki, nielegalnego wypalania szuwarów trzcinowych. Należy: opracować i wdrożyć mechanizmy rekompensowania ekstensywnych metod gospodarowania na stawach rybnych, opracować i wdrożyć zasady przyjaznego ptakom pozyskiwania trzciny na zbiornikach wodnych, w dolinach rzek utrzymać wysoki poziom wód gruntowych, zachować okresowo wypełnione wodą obniżenia i starorzecza, wykluczyć osuszanie torfowisk i niecek jeziornych, podjąć podtapianie przesuszonych szuwarów trzcinowych

Remiz *Lanius excubitor*

głównym zagrożeniem dla gatunku w Polsce jest: likwidacja zadrzewień – wierzbowych, olchowych i topolowych, rosnących wzdłuż rzek i wokół zbiorników wodnych, a także wzdłuż rowów w otwartym krajobrazie rolniczym, likwidacja starorzeczy, cieków i zbiorników wodnych wraz z ich naturalnymi zbiorowiskami roślinnymi. Należy objąć obszary rolne programami rolnośrodowiskowymi promującymi zachowanie bogatego i zróżnicowanego strukturalnie krajobrazu rolniczego.

Srokosz *Remiz pendulinus*

zagrożeniem są zmiany dokonywane w siedliskach powodujące zmniejszanie się areалу obszarów dogodnych dla gatunku, zmniejszenie ilości dostępnego pokarmu, niszczenie miejsca gniazdowania i wypatrywania zdobyczy; urbanizacja terenów wiejskich, zmiana w użytkowaniu gruntów w dolinach rzecznych – likwidacja łąk i pastwisk, likwidacja zadrzewień w dolinach rzek, intensyfikacja rolnictwa. Należy objąć obszary rolne, programami rolnośrodowiskowymi promującymi zachowanie bogatego i zróżnicowanego strukturalnie krajobrazu rolniczego; objąć siedliska programami promującymi utrzymanie ekstensywnego rolnictwa; zastąpić sznurki plastikowe stosowane w praktykach rolniczych sznurkami wykonanymi z innego materiału podlegającego biodegradacji

Na terenie ostoi obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006 zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006.

Rezerwat przyrody „Świdwie”

Rezerwat powołany w 1963 r. o powierzchni 904,04 ha. Jest to rezerwat faunistyczny ptaków, podtyp ekosystemu: jezior mezotroficznych i eutroficznych oraz stawów. Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych. Rezerwat objęty jest ochroną na podstawie prawa międzynarodowego – jest to obszar wodno-błotny

wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej. Obowiązuje na nim Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu Świdwie oraz Zarządzenie Nr 2/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie", zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 20 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie" zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 grudnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie". W planie ochrony wskazano, że przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu jest ochrona walorów rezerwatu ekosystemu jeziora Świdwie jako ostoi: ptaków lęgowych, szczególnie żurawia, podróżniczka, wąsatki, pliszki cytrynowej, zielonki, kropiatki, wodnika, gęgawy, baka, bączka, błotniaków i ptaków ciewkowych; gatunków nielegowych, migrujących i zalatujących, zwłaszcza: żurawia, gęgawy, gęsi zbożowej i białoczelnej oraz siedlisk łąkowych i leśnych okalających jezioro. Ochroną objęte są także nieliczne populacje rzadkich i chronionych gatunków flory naczyniowej i zarodnikowej oraz bioty grzybów i porostów.

Użytek ekologiczny „Ptasi Zakątek”

Użytek powołany Uchwałą Nr IX/130/11 Rady Gminy Dobra z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego o nazwie Ptasi Zakątek w Dołujach, o powierzchni 0,3850 ha. Jest to obszar bagienny ze zbiornikiem wodnym; obszar atrakcyjny dla ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych, cechujący się dużą bioróżnorodnością w zakresie ornitofauny, na którym występują gatunki ptaków rzadkie i zagrożone. Celem ochrony jest zachowanie szczególnej wartości przyrodniczej, jako obszaru niezwykle atrakcyjnego dla ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych, cechującego się dużą bioróżnorodnością w zakresie ornitofauny, na którym występują gatunki ptaków rzadkie i zagrożone.

Korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”

Korytarz ten stanowi składową Korytarza Północnego, jednego z siedmiu głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym, wyróżnionych w 2011r. jako odcinki korytarzy paneuropejskich, których rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu. Korytarz Północny łączy Puszcę Augustowską na północnym wschodzie Polski (granica z Litwą) z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na północnym zachodzie (granica z Niemcami).

Główny korytarz ekologiczny Północny (KPn) na terenie gminy Dobra umożliwia zachowanie spójności obszarów leśnych i chronionych, ułatwia migrację gatunków. Ponadto zapobiega fragmentyzacji i izolacji siedlisk oraz spadkowi różnorodności genetycznej, a także przyczynia się do poprawy bioróżnorodności na terenie gminy.

Pomniki przyrody

W granicach gminy występują 3 pomniki przyrody (wg GDOŚ, stan na 12.2021 r.). Wśród nich wyróżnić można zarówno pojedyncze drzewa jak i ich skupiska. Do drzewostanu należą takie drzewa jak: jesion wyniosły, platan klonolistny oraz grab pospolity

6.12. Dziedzictwo kulturowe

Zestawienie wszystkich obiektów, które zostały objęte ochroną konserwatorską na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 710 ze zm.) przedstawia poniższa tabela.

Lp	Miejscowość	Obiekt	Nr w rejestrze
1	Bezrzecze	- kościół pw. MB Różańcowej, XV w. (nawa), XIX w. (wieża) - cmentarz przykościelny, XV-XX w. - park dworski, 2 poł. XVIII., 4 ćw. XIX w.	A-503 z 26.07.1979 A-503 z 04.03.2014 A-864 z 20.07.1979
2	Buk	- kościół pw. św. Antoniego, 2 poł. XIII w, przeb. XV i XIX w. - cmentarz przykościelny, XIII – XX w.	A-498 z 14.05/1956 A-498 z 30.12.2013
3	Dobra	- kościół pw. MB Królowej Świata, 2 poł. XIII w, przeb. 1770, 1875r. - park dworski, poł. XIX w., rozb. pocz. XX w.	A-497 z 14.05.1956 A-541 z 18.06.1979
4	Dołuje	- cmentarz ewangelicki, poł XIX w.	A-1566 z 08.08.2016
5	Kościno	- kościół pw. MB Fatimskiej, poł. XIX w. - cmentarz przykościelny, poł XIX w. - park dworski, XVII, pocz. XX w.	A-1136 z 03.08.1990 A-1136 z 03.08.1990 A-577 z 21.06.1979
6	Mierzyn	- kościół pw. MB Bolesnej, 2 poł XIII w, przeb. XVII, XIX w. - cmentarz przykościelny, XIII – XX w. - wiatrak koźlak, 2 poł XIII w, przeb. XVII, XIX w.	A-477 z 31.07.1956 A-477 z 27.01.2014 A/523 z 22.12.1965
8	Rzędziny	- park dworski, XVII, XIX w.	A-532 z 26.07.1979
9	Skarbimierzyce	- park dworski, 2 poł. XVIII, poł. XIX – pocz. XX w.	A-531 z 21.06.1979
10	Stolec	- kościół pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe, 1731 – 1735r. - cmentarz przykościelny (bramka + pomnik von Ramin), poł. XVI w., 1 poł. XVIII, XX w. - pałac nr 21, 1721 – 1727 - park pałacowy, 1 poł. XVIII w. – kon. XIX w.	A-507 z 22.01.1963 A-507 z 16.05.2000 A-536 z 22.12.1965 A-536 z 25.11.1978
11	Wąwelnica	- kościół pw. MB Częstochowskiej, 2 poł. XIII, XV/XVI w., przeb. 1777 i 1883r.	A-508 z 22.12.1965
12	Wołczkowo	- kościół pw. MB Szkaplerznej, 2 poł. XIII w., przeb. 1866 i 1900r. - cmentarz przykościelny, XIII – XX w.	A-509 z 01.08.1956 A-509 z 30.12.2013

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Dobra (Zarządzenie Nr 150/2019 Wójta Gminy Dobra z dnia 18 września 2019 r.)

Ponadto na terenie gminy znajdują się trzy obiekty archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Są to na terenie wsi Dobra: cmentarzysko kurhanowe, kurhan i obozowisko. Gmina Dobra nie posiada pomnika historii, a także nie ma na jej terenie muzeum. Gmina nie posiada również wydzielonego obszaru objętego ochroną konserwatorską jako Park kulturowy. Strefy ochrony konserwatorskiej ujmowane są sukcesywnie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Dobra przedmiotem ochrony konserwatorskiej są:

- obiekty sakralne, zespoły przemysłowe i gospodarcze oraz domy mieszkalne,
- obiekty ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- cmentarze ujęte w gminnej ewidencji zabytków,
- zewidencjonowane stanowiska archeologiczne, w tym wpisane do rejestru zabytków.
- zabytkowe parki.

OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU STUDIUM

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu Studium

7.1. Cel opracowania projektu Studium

Jednym z celów sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra jest stworzenie podstawy do opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą na określenie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz zasad zagospodarowania i zabudowy, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska oraz obecnych potrzeb gminy. Pozwoli również na sformułowanie w mpzp docelowych układów powiązań komunikacyjnych oraz uzbrojenia terenów w elementy infrastruktury technicznej, a także na określone granic ewentualnych terenów publicznych i szczegółowych zasad ich ochrony.

Potrzeba opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika z konieczności jego aktualizacji i wprowadzenia spójności jego ustaleń z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, programami i raportami, w szczególności w zakresie zadań wynikających m.in. z:

- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, 2020,
- Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Dobra, 2004.

Ponadto dokument ten należy dostosować do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, procesów demograficznych oraz zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie ustalenia Studium wymagają aktualizacji wynikających ze zmian w obowiązujących przepisach prawa, m.in. w:

- ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 741 ze zm.),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326),
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1219 ze zm.),
- ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.),
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.),
- ustawie z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779 ze zm.),

- ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1421 ze zm.).

Zmiany te dotyczą przede wszystkim uwzględnienia obszarów specjalnej ochrony, problematyki odnawialnych źródeł energii, ochrony przeciwpowodziowej.

7.2. Ustalenia projektu Studium

W ww. projekcie Studium ustalono następujące przeznaczenie terenu:

1) Tereny przeznaczone pod zabudowę

Tereny przeznaczone pod zabudowę to tereny inwestycyjne gminy Dobra, które częściowo są już zainwestowane (w tym tereny, dla których przewiduje się przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne) oraz potencjalne rezerwy terenów budowlanych.

Do terenów przeznaczonych pod zabudowę zakwalifikowano w Studium tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- MN1 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - intensywnej,
- MN2 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - ekstensywnej,
- M3 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej
- MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- RM – tereny zabudowy zagrodowej,
- U – tereny zabudowy usługowej,
- Uk – tereny zabudowy usługowej – usług sakralnych,
- Uo – tereny zabudowy usługowej – usług oświaty,
- Up – tereny zabudowy usługowej – usług publicznych,
- Uz – tereny zabudowy usługowej – usług zdrowia,
- P/U – tereny zabudowy produkcyjno – magazynowej lub usługowej,
- RU – tereny obsługi produkcji gospodarstw rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich,

2) Tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania

Tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania to tereny, na których dopuszczona jest zabudowa, ale o ograniczonej intensywności oraz adekwatnym do szczególnej specyfiki terenu charakterze czy funkcji.

Do terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania zakwalifikowano w Studium tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- US – tereny usług sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku, placów gier i zabaw,
- ZP – tereny zieleni urządzonej,
- ZC – tereny cmentarzy,
- ZD – tereny ogrodów działkowych,
- R – tereny rolnicze,
- NO – teren oczyszczalni ścieków,
- O – teren składowiska odpadów,
- IT – tereny infrastruktury technicznej,
- Tk – teren infrastruktury kolejowej,
- KDP – tereny infrastruktury komunikacyjnej.

3) Tereny wyłączone z zabudowy

Do terenów wyłączonych z zabudowy zakwalifikowano tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- Z – tereny zieleni,
- ZL – tereny lasów i dolesień,
- WS – tereny wód powierzchniowych, zbiorników wodnych.

Celem wskazania terenów wyłączonych z zabudowy jest ochrona przed zabudową przede wszystkim istniejącego potencjału przyrodniczego oraz powstrzymanie urbanizacji na terenach zieleni.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze istniejące na przedmiotowym terenie, określone w rozdziale 5 i 6 niniejszej prognozy, do najważniejszych przesłanek projektu Studium należy stworzenie optymalnego rozwiązania funkcjonalno-przestrzennego.

W miejscowych planach należy określić dokładne parametry dotyczące powierzchni działek, powierzchni terenu biologicznie czynnej i powierzchni zabudowy, intensywności zabudowy, zasad podziału terenów na działki oraz parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy, w tym wysokości budynków adekwatnie do istniejących warunków przestrzennych. Dopuszcza się określenie dla poszczególnych terenów innych wielkości działek i wskaźników urbanistycznych niż podane poniżej w zależności od lokalnych uwarunkowań i możliwości terenowych. Jednocześnie dla poszczególnych rodzajów terenów odniesiono się do kształtowania ładu przestrzennego.

W projekcie Studium znalazł się także szereg zapisów niezbędnych dla ochrony środowiska i jego zasobów. Przede wszystkim ustalono:

- a) W zakresie zagospodarowania mas ziemnych warunki zgody na zmianę ukształtowania terenu lub jej zakaz należy dokładnie określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przy czym dopuszcza się zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów o dopuszczalnej zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi na działce inwestorskiej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z możliwością usuwania ich także poza obszar inwestycji, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- b) W zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić obszar o znacznych zasobach wód podziemnych w obrębie piętra trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Należy dążyć do ochrony jakości wód podziemnych i powierzchniowych poprzez zmniejszenie obciążeń i wyeliminowanie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. Ustala się obowiązek minimalizacji oddziaływania na środowisko poprzez rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej m.in. poprzez stosowanie oczyszczalni przydomowych i szczelnych zbiorników bezodpływowych, jako rozwiązań tymczasowych w szczególnie uzasadnionych przypadkach. W przypadku jeśli występują odpowiednie warunki techniczne należy podłączać obiekty do zbiorczej kanalizacji.
- c) W celu ochrony jakości wód należy stosować strefy buforowe (pasy zieleni i zadrzewienia) wzdłuż cieków i brzegów zbiorników wodnych, w przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach do nich przylegających.

Konieczne jest uwzględnienie w przygotowywanych rozwiązaniach zagospodarowania przestrzennego ogólnych zaleceń, wynikających z wymagań określonych nadrzędnymi przepisami, jak również dotychczas wykonanych dla tego regionu opracowań. Jednym z takich opracowań jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. z 2016 r., poz. 1967).

Konieczne jest uwzględnienie w przygotowywanych rozwiązaniach zagospodarowania przestrzennego ogólnych zaleceń, wynikających z wymagań określonych nadrzędnymi przepisami, jak również dotychczas wykonanych dla tego regionu opracowań.

Ze względu na potrzebę nieograniczania infiltracji wód opadowych, powinno się przeznaczać na cele budowlane wyłącznie niezbędne fragmenty zagospodarowywanych obszarów oraz stosować w miarę możliwości materiały pozwalające na infiltrację wód opadowych. Należy dążyć do kompleksowego rozwiązania odprowadzania wód opadowych z placów parkingów oraz oczyszczanie ich zgodnie z przepisami odrębnymi.

Powinno się w miarę możliwości stosować rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększenie małej retencji wodnej na zasadach przewidzianych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz przewidzianych w programach działań wynikających z planów gospodarowania wodami oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody. Wskazana jest dalsza dbałość o wszelkie formy naturalnej retencji wodnej, tj. torfowiska, obszary bagienne, niewielka retencja leśna, retencja glebowo – gruntowa, retencja dolin rzecznych, retencja niewielkich akwenów (stawy, oczka wodne).

- d) W zakresie ochrony powietrza do zadań gminy należy zapewnienie dbałości o utrzymanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego. Dlatego też należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń np. poprzez stosowanie do celów grzewczych i technologicznych paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi spalanych w urządzeniach o wysokim stopniu sprawności oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie wskazane jest podjęcie działań proekologicznych z zakresu polityki transportowej np. organizacja płynnego ruchu samochodowego, popularyzacja ruchu rowerowego.

Ponadto oddziaływanie na środowisko, związane z funkcją terenu nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów, hałasu oraz pól elektromagnetycznych, określonych w przepisach odrębnych, poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny.

W zakresie ochrony powietrza należy również uwzględnić działania naprawcze wynikające z „Programu ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej” przyjętego Uchwałą Nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej. Do działań wskazanych do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza w strefie zaliczono m. in. ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego, poprzez likwidację indywidualnych systemów grzewczych i podłączenie do sieci ciepłej lub zmianę sposobu ogrzewania, a także kształtowanie polityki przestrzennej poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, np. wymogów stosowania w nowych budynkach niskoemisyjnych technologii ogrzewania, czy zapisów dotyczących kształtowania i ochrony korytarzy przewietrzania oraz obszarów zieleni. Należy stosować rozwiązania technologiczne i organizacyjne ograniczające niekorzystne oddziaływanie powodowane emisją substancji do powietrza.

Ochrona krajobrazu miejskiego polega na świadomym kształtowaniu przestrzeni poprzez podkreślanie miejsc atrakcyjnych, takich jak: panoramy, punkty widokowe i dominanty krajobrazowe oraz włączanie ich w system rekreacyjno - przyrodniczy miasta, poprzez wprowadzanie elementów antropogenicznych w sposób harmonizujący ze środowiskiem naturalnym.

Kształtowanie krajobrazu przyrodniczego terenów gminy Dobra prowadzone będzie poprzez:

- objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej;

- tereny eksponowane, punkty widokowe i panoramy należy podkreślać poprzez ich włączanie w system połączeń pieszych i rowerowych;
- ograniczenie lokalizacji na całym obszarze obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu;
- obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem;
- nowe uzbrojenie oraz ciągi komunikacyjne należy prowadzić z uwzględnieniem lokalizacji obszarów chronionych, mieszkaniowych i wypoczynkowych, na których znajdują się obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi oraz wymogów ochrony przyrody;
- tereny zieleni należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku gminy i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych.

Dodatkowo ustalono zasady kształtowania i ochrony terenów zieleni:

- tworzenie i utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni;
- zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych;
- zachowanie i ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączenie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu);
- zachowanie i ochronę zadrzewień śródpolnych, miedz, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płatów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradł stanowiących miejsca ostojowe dla zwierząt i roślin;
- w miarę możliwości przestrzennych stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji;
- bezwzględna ochronę drzewostanów parkowych, większych skupisk zieleni o charakterze parkowym i zabytkowych cmentarzy;
- prowadzenie regularnej odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych, w celu podtrzymania lub przywrócenia bogactwa flory wodnej, błotnej i zmienno-wilgotnej, łąkowo – pastwiskowej;
- stałe uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach objętych ochroną.
- ochrona struktur przyrodniczych i terenów biologicznie czynnych,
- zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej.

Ponadto ustalono przestrzeganie zasad ochrony obiektów i obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów szczególnych.

Obszary cenne przyrodniczo objęte formami ochrony przyrody (zgodnie z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody to:

- obszar Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063,
- obszar Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006,
- użytek ekologiczny „Ptasi zakątek”,
- rezerwat przyrody: „Świdwie”,
- pomniki przyrody.

Występowanie na obszarze gminy form ochrony przyrody, a w szczególności obszarów Natura 2000, określa możliwości inwestycyjne, ograniczając sposób zagospodarowania przestrzeni w obrębie ich granic. Ograniczenia te wynikają z przepisów odrębnych.

Na obszarach Natura 2000 (zgodnie z art. 33. ust. 1 ustawy o ochronie przyrody) zabrania się osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpływać negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogarszać integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami chronionymi.

Dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063 nie wyznaczono planu zadań ochronnych albo planu ochrony. Największym zagrożeniem dla tego obszaru jest eutrofizacja zbiornika w związku z przedostawaniem się zanieczyszczeń z miejscowości Stolec.

Dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006 wyznaczono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006 zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006.

W dokumencie wskazano następujące działania ochronne przeznaczone do realizacji w gminie Dobra:

- utrzymanie lustra wody w Jeziorze Świdwie na poziomie co najmniej 12,5 m n.p.m. oraz reżimu hydrologicznego w zlewni rzeki Gunicy (zbiornik retencyjny w obrębie Rzędziny działki 176, 178, 180; rzeka Gunica poniżej jeziora Świdwie);
- w przypadku nowych obiektów infrastruktury elektroenergetycznej wybieranie rozwiązań najbardziej korzystnych dla środowiska przyrodniczego,
- zachowanie siedlisk gatunków położonych na trwałych użytkach zielonych poprzez ich ekstensywne użytkowe kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe – usunięcie ekspansywnych gatunków rodzimych i obcych, inwazyjnych gatunków roślin (nawłoc kanadyjska – łąki na działkach nr 180, 182/6, 188, obręb Rzędziny; sadziec konopiasty i trzcina pospolita: działki nr 6/2, 6/3, 13/3, 20/3, 46, obręb Stolec; czeremcha amerykańska: działka nr 188, obręb Rzędziny),
- utrzymanie siedlisk ptaków, prowadzenie ekstensywnej gospodarki kośnej, kośno-pastwiskowej lub pastwiskowej (grunty k. Stolca, Rzędzina, Łęgów, Grzepnicy, Sławoszewa),
- uprawa zbóż ozimych na obszarach wytypowanych na podstawie wcześniejszej ekspertyzy (zwłaszcza działki nr 180, 182/6, obręb Rzędziny),
- konsekwentne realizowanie zadań ochronnych ustalonych dla rezerwatu Świdwie, warunkujących utrzymanie we właściwym stanie awifauny, ekosystemów, różnorodności gatunkowej różnych grup organizmów w granicach rezerwatu oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Na terenie rezerwatu „Świdwie” obowiązują zadania ochronne wskazane w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu Świdwie oraz Zarządzenie Nr 2/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie", zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w

Szczecinie z dnia 20 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie" zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 grudnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie". Rezerwat objęty jest także ochroną na podstawie prawa międzynarodowego – jest to obszar wodno-błotny wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej. Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych.

Do działań ochronnych na terenie gminy Dobra zalicza się:

- utrzymanie zbiornika retencyjnego Żurawie – źródła zasilania jeziora Świdwie w wodę w okresie jej niedoboru;
- utrzymanie mozaiki łąk i pastwisk oraz kompleksu szuwarów w granicach rezerwatu;
- utrzymanie śródpolnego zagłębienia terenu (działka 86, obręb Stolec);
- usuwanie inwazyjnych i ekspansywnych gatunków roślin;
- poprawa warunków bytowych gniewosza plamistego oraz żmii zygzakowatej (działki 180, 182/6, obręb Rzędziny; 51/1, 86 obręb Stolec);
- poprawa zróżnicowania gatunkowego nietoperzy (działka 180, obręb Rzędziny);
- okresowa przycinka i wycinka drzew i krzewów w pasie technicznym linii energetycznej 15 kV stwarzającej zagrożenie pożarowe;
- modernizacja zaplecza dydaktycznego rezerwatu: obiektów przeznaczonych dla celów naukowych i edukacyjnych oraz elementów zagospodarowania terenu (działka 182/3, obręb Rzędziny).

Dla użytku ekologicznego „Ptasi Zakątek” ustalono zasady ochrony Uchwałą Nr IX/130/11 Rady Gminy Dobra z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego o nazwie Ptasi Zakątek w Dołujach, o powierzchni 0,3850 ha. Celem ochrony jest zachowanie szczególnej wartości przyrodniczej, jako obszaru niezwykle atrakcyjnego dla ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych, cechującego się dużą bioróżnorodnością w zakresie ornitofauny, na którym występują gatunki ptaków rzadkie i zagrożone.

W zakresie ochrony korytarzy ekologicznych w Studium nie wyznacza się w ich zasięgu funkcji oraz parametrów zabudowy mogących tworzyć bariery ekologiczne. Zabudowa ogranicza się do obszarów istniejących miejscowości, a szczegółowe zasady zagospodarowania w zasięgu korytarzy ekologicznych są zawarte w ramach ustaleń dla poszczególnych terenów.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują następujące zakazy:

- wycinania, niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- zrywania pączków kwiatów, owoców, liści,
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- zanieczyszczenia, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- wzniesienia ognia w pobliżu drzewa,
- umieszczania tablic i innych znaków, z wyjątkiem przewidzianych ustawą o ochronie przyrody,
- dokonywania zmian stosunków wodnych.

Ograniczenia w zagospodarowaniu i zainwestowaniu wynikają z przepisów odrębnych.

Na terenie gminy Dobra nie przewiduje się lokalizacji uzdrowisk.

W zapisach Studium uwzględnia się również kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. W zakresie obsługi komunikacją samochodową ustalono, m.in. że:

- 1) W celu usprawnienia komunikacji na terenie gminy Dobra i zapewnienia dogodnych połączeń z gminami sąsiednimi, istniejący układ podstawowy gminy planuje się zoptymalizować m.in. poprzez:
 - modernizację poszczególnych istniejących dróg w gminie;
 - budowę nowych dróg w szczególności na terenach inwestycyjnych, zarówno mieszkaniowych, jak i terenach produkcyjno-magazynowych, powiązanych z istniejącym układem komunikacyjnym;
 - modernizację sieci ulic lokalnych.

Ustala się także realizację drogi krajowej S6 pomiędzy węzłem drogowym „Szczecin Zachód” (autostrada nr A6) a węzłem drogowym „Goleniów Północ” (drogi ekspresowe nr S3 i nr S6), jako drogi klasy technicznej S – ekspresowa. Droga ta stanowić będzie zachodnie drogowe obejście Szczecina w relacji węzeł Goleniów na S3-S6 ze stałą przeprawą Święta–Police do A6 z połączeniem w kierunku autostrady A20 w Niemczech. Ponadto planowana jest realizacja odcinka drogi w nowym korytarzu drogi krajowej nr 10, jako drogi klasy technicznej GP – główna ruchu przyspieszonego.

Dostępność komunikacyjną terenów przylegających do planowanej drogi ekspresowej należy zapewnić wewnętrznym układem komunikacyjnym za pomocą dróg lokalnych i zbiorczych, za pomocą istniejących włączy (skrzyżowań i zjazdów). Wyklucza się wykorzystywanie istniejących zjazdów z ww. dróg do obsługi nowo uruchamianych terenów inwestycyjnych, bez uprzedniej przebudowy do odpowiednich parametrów, zgodnie z przepisami odrębnymi, na warunkach właściwego zarządcy drogi.

- 2) Obsługę komunikacyjną terenów w pobliżu dróg powiatowych powinno się zapewnić poprzez sieć dróg gminnych lub wewnętrznych. Powinno się maksymalnie ograniczyć realizację nowych zjazdów na działki budowlane bezpośrednio z dróg powiatowych.
- 3) Ponadto ustalono zasady zagospodarowania terenów komunikacji dla poszczególnych rodzajów dróg, m.in.:
 - a) Dla planowanych dróg ekspresowych należy przyjmować parametry techniczne właściwe dla danej klasy drogi, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 124);
 - b) Dla dróg krajowych należy uwzględnić istniejące granice pasa drogowego oraz przyjmować parametry techniczne właściwe dla danej klasy drogi, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu klasyfikacji dróg; w miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi;
 - c) Dla dróg powiatowych należy uwzględnić istniejące granice pasa drogowego oraz przyjmować parametry techniczne właściwe dla danej klasy drogi, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 124); w miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi;

- d) parametry dla dróg gminnych należy przyjmować zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02.03.1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 124) jak dla dróg klasy lokalnej (L), dojazdowej (D) lub wyjątkowo klasy zbiorczej (Z) w zależności od potrzeb lokalnych;
- e) lokalizowanie obiektów budowlanych, w tym budynków oraz zagospodarowanie terenów w sąsiedztwie zgodnie z przepisami odrębnymi;
- f) w przypadku projektowania przebudowy istniejących włączy dróg powiatowych i gminnych do drogi krajowej nr 10 powinno ono być zaprojektowane pod kątem prostym lub zbliżonym do prostego;
- g) prowadzenie infrastruktury technicznej (kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa, energetyczna, gazowa, itp.) niezwiązanej z funkcjonowaniem drogi należy przewidzieć poza pasem drogowym drogi krajowej. W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się ich lokalizację w pasie drogowym za zgodą i na warunkach podanych przez zarządcę drogi krajowej odrębnym trybem;
- h) wprowadza się zakaz kierowania wód opadowych i roztopowych w kierunku pasa drogowego drogi ekspresowej (ukształtowanie powierzchni obszarów przyległych do pasa drogowego autostrady). Wymóg ten dotyczy również dróg publicznych i wewnętrznych, dla których należy zaprojektować osobne systemy odwodnienia;
- i) zjazdy publiczne i indywidualne należy lokalizować poza obszarem oddziaływania skrzyżowań

Ustala się budowę kolejowego zachodniego obejścia Szczecina. Ponadto zaleca się modernizację linii 408 i 409 i rozwój powiązań z Berlinem.

Na terenie gminy można lokalizować miejsca pod przystanki kolejowe, umożliwiające w przypadku budowy linii kolejowej włączenie gminy do sieci połączeń Szczecińskiej Kolei Metropolitarnej. W pobliżu potencjalnych węzłów przesiadkowych w miejscowościach Dobra, Wołczkowo i Dołuje, na etapie planu miejscowego należy przewidzieć miejsca pod lokalizację pętli autobusowych, parkingów przesiadkowych dla samochodów osobowych i rowerów, umożliwiające pełną integrację systemu transportowego gminy z systemem kolejowych przewozów metropolitarnych.

Natomiast w zakresie zaopatrzenia w wodę, ustalono m.in.: docelowy pobór wody do celów bytowych z sieci wodociągowej lub z indywidualnych ujęć wody, w tym ze studni głębinowej.

Docelowy pobór wody do celów przemysłowych z sieci wodociągowej lub z indywidualnych ujęć wody.

Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru dla jednostek osadniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych ustalono w Studium m.in.: ochronę wód (w tym szczególnie wód głównych zbiorników wód podziemnych), która musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać:

1. objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni, o ile warunki techniczne na to pozwalają,
2. dopuszczenie na obszarach przewidzianych w studium do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych,

3. kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
4. rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody.

Miejscowy plan określi sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.

Przewiduje się, że docelowo wszystkie ścieki bytowe i komunalne odprowadzane będą do kanalizacji sanitarnej. Wyjątek będą stanowić jedynie tereny, w których warunki techniczne nie pozwalają na doprowadzenie sieci kanalizacji sanitarnej. Do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej możliwe jest odprowadzanie ścieków bytowych i komunalnych do przydomowych i przyzakładowych oczyszczalni lub do zbiorników bezodpływowych. Przy czym nie dopuszcza się odprowadzania ścieków bytowych dla nowych terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej do szczelnych zbiorników bezodpływowych. Przewiduje się, że ścieki przemysłowe odprowadzane będą do kanalizacji sanitarnej lub przydomowych i przyzakładowych oczyszczalni. Ścieki przemysłowe, które będą oczyszczane w przyzakładowych oczyszczalniach ścieków, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych mogą być odprowadzane do rowów melioracyjnych. Przy czym dla lepszego efektu ekologicznego powinny być w miarę możliwości i potrzeb wykorzystywane ponownie w procesie technologicznym danego zakładu. Natomiast odpady powstałe po oczyszczeniu ścieków przemysłowych powinny być wykorzystane w zakładzie np. do produkcji energii lub zagospodarowywane zgodnie z przepisami odrębnymi. W przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych, należy na terenie działki inwestora wybudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych.

W zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji ustalono, że docelowo, dla odwodnienia ulic i placów umocnionych na terenie intensywnej zabudowy (gęściej zabudowane miejscowości t.j. Dobra, Mierzyn, Dołuje, Wołczkowo), powinno się przewidzieć sieć kanalizacji deszczowej. Dla ulic położonych na obrzeżu miasta, ciągów pieszo rowerowych, ulic niepublicznych, czy małych ulic dojazdowych, należy przewidzieć odwodnienie w sposób niekonwencjonalny, tj. poprzez budowę nawierzchni przepuszczalnych, rowów żwirowych lub odkrytych, czy rynsztoków przykrawężnikowych, stosownie do podłoża, zagospodarowania terenu i stosunków gruntowo-wodnych. Odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych z brakiem dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej, ustala się na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Wody opadowe lub roztopowe z powierzchni wymagających zgodnie z przepisami odrębnymi podczyszczenia należy wprowadzać do sieci lub gruntu po zastosowaniu odpowiednich urządzeń lub instalacji.

Jednocześnie w zakresie ograniczeń w zabudowie wynikających z przebiegu infrastruktury technicznej ustalono w projekcie Studium, że w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń technicznych wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej. Przy czym dla:

- 1) nowoprojektowanych sieci gazowych należy wyznaczyć w miejscowych planach strefy kontrolowane o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi oraz uwzględnić ograniczenia wynikające z tych przepisów. Na obszarze strefy kontrolowanej gazociągu obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych tj. nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Obowiązkowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinno się uwzględnić strefy kontrolowane od gazociągów oraz strefy ochronne od odwiertów czynnych i zlikwidowanych, zapisywać ograniczenia w zagospodarowaniu.

- 2) elektroenergetycznej sieci przesyłowej - wzdłuż której należy nadal uwzględniać pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach). Aktualny plan inwestycyjny, jak i kierunki rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego przewidują przebudowę istniejącej linii 220 kV po nowej trasie. W pasie technologicznym linii: ustala się zakaz realizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, tj.: zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej typu szkoła, szpital, internat, żłobek, przedszkole i podobne, zakazuje się lokalizowania miejsc stałego i okresowego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych; należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii, nie wolno tworzyć hałd, nasypów w pasie technologicznym oraz sadzić pod linią roślinności wysokiej powyżej 3,0m. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii. Wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii. Zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów. Lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii.
- 3) elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej - wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej uwzględniać należy pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii. Utworzenie pasów technologicznych wzdłuż linii nie powoduje wyłączenia terenu z zagospodarowania, jedynie może wprowadzać ewentualne obostrzenia. W pasach technologicznych obowiązuje w szczególności zakaz sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisy odrębnych. Pasy technologiczne nie są równoznaczne z pasami określanymi na potrzeby ustanawiania służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy.
- 4) w gminie Dobra nie wyznacza się odrębnego terenu przeznaczonego pod realizację farm fotowoltaicznych. Lokalizacja paneli fotowoltaicznych możliwa jest w ramach terenów P/U pod warunkiem, że strefa oddziaływania nie będzie wykraczać poza teren określony w Studium, na którym lokalizowane są panele.

W Studium określono również kierunki i zasady przekształceń rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w których zaleca się:

1. ochronę gruntów charakteryzujących się wysokimi klasami bonitacyjnymi gleb (II i III klasy),
2. zahamowanie procesów dewastacyjnych i degradacyjnych gleb, na których prowadzone są uprawy rolne,
3. wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych zapobiegające wietrznej erozji gleb,
4. regulację systemu retencji wód poprzez zastosowanie melioracji odwadniająco-nawadniającej, przy zachowaniu istniejących torfowisk i naturalnych zbiorników wodnych,
5. stosowanie odpowiednich i bezpiecznych dla środowiska zabiegów agrotechnicznych w tym promowanie rolnictwa ekologicznego,
6. sukcesywne powiększanie powierzchni gospodarstw rolnych.

Natomiast w zakresie kierunków i zasad kształtowania przestrzeni leśnej wskazano w Studium na działania ukierunkowane w stronę ochrony ekosystemów leśnych zarówno przed czynnikami zewnętrznymi (w tym ochronę obrzeży lasów jako jej naturalnej osłony), jak i przed degradacją

wewnętrznej struktury leśnej (m.in. poprzez wprowadzenie nowych nasadzeń na obszarach z drzewostanem silnie zdegradowanym). Przy wprowadzaniu zalesień należy dążyć do nasadzeń drzew liściastych, które charakteryzują się zwiększoną odpornością na zanieczyszczenia i większą zdolnością retencyjną. Z uwagi na walory krajobrazowe i ekologiczne, wyznaczając granicę styku rolniczej przestrzeni produkcyjnej z terenami leśnymi, powinna być przestrzegana zasada ciągłości systemu przestrzennego lasów. Ponadto, większe arealy leśnie winny być zaznaczone i powiązane z ciągami zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Na granicy polno-leśnej sugeruje się utrzymanie lub wyznaczenie nieoranych pasów, będących strefą przejściową (ekotonową) przyleśną. Strefa ta ma silne znaczenie dla odpowiedniego funkcjonowania niektórych organizmów żywych. Tereny lasów wykorzystywane rekreacyjnie winny być wyposażone w odpowiednią infrastrukturę, która w znacznym stopniu ograniczy nadmierną i niepotrzebną dewastację podłoża leśnego, drzewostanu i pozostałej roślinności występującej w lesie. Tym samym by zapewnić należytą ochronę gruntów leśnych koniecznym jest wyznaczenie na ich obszarze dogodnych dróg pieszych, szlaków turystyczno-rekreacyjnych oraz urządzenie i wyposażenie leśnych parkingów samochodowych jak i samych miejsc wypoczynku dla ludności. W stosunku do gruntów leśnych, w Studium nie wskazuje się znacznych obszarów wymagających zmiany tych gruntów na cele nieleśne. Należy zachować dotychczasowy sposób użytkowania terenów zieleni i lasów powiązanych funkcjonalnie z terenami lasów położonych w gminie. Ponadto należy uwzględnić następujące warunki w zakresie gospodarki leśnej:

- tereny pod budownictwo i usługi należy lokalizować wyłącznie na istniejących już pasach zabudowy oraz wzdłuż szlaków komunikacyjnych, nie dopuszczając do zabudowy enklaw i półenklaw śródleśnych oraz tworzenia „wysp osiedli” przylegających bezpośrednio do lasu,
- mając na uwadze niekorzystne zmiany klimatyczne związane z wydłużaniem się okresów suszy, obniżaniem się wód gruntowych i rosnące zapotrzebowanie na wodę na terenach przyległych do lasów konieczne jest zapobieganie niszczeniu urządzeń wodnych (np. zasypywaniu rowów, oczek wodnych) poprzez m. in. właściwe ukierunkowanie rozwoju i przeznaczenia terenów,
- przy planowanej zabudowie, należy mieć na uwadze pozostawienie wolnej od zabudowy drogi na granicy z lasem, która będzie pełnić funkcje ppoż., w szczególności (zgodnie z przepisami odrębnymi),
- lokalizacja zabudowy w bezpiecznej odległości od ściany lasu, zgodnie z aktualnymi przepisami prawa,
- każda planowana zabudowa powinna opierać się na wskazanym dojeździe drogą publiczną, w celu wykluczenia możliwości korzystania z dróg leśnych znajdujących się w pobliskich drzewostanach, niezbędnych do prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ustalono dla całego obszaru obowiązywania Studium szereg zapisów wynikających z występujących na tym obszarze obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obiektów wpisanych do ewidencji zabytków i stanowisk archeologicznych.

Pozytywnie należy ocenić zapisy uściślające warunki ochrony środowiska przyrodniczego oraz kształtowania ładu przestrzennego.

7.3. Powiązanie ustaleń projektu Studium z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z zapisami studium uwarunkowań i

kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jednocześnie studium jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Obszar gminy Dobra został uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego z 2020 r., który stanowi dokument nadrzędny w stosunku do opracowywanego Studium... Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XVII/214/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie, który obejmuje jest dostosowany do powyższego dokumentu poprzez uwzględnienie m.in. przebiegu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju osadnictwa.

Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego na szczeblu gminnym są lokalne programy ochrony środowiska oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami. W gminie Dobra odpady zbierane są m. in. przez firmę JUMAR i trafiają na składowisko w Dalszem, gdzie są unieszkodliwiane włącznie z biodegradowalnymi. Pozostałe firmy wywozowe przekazują odpady do Zakładu Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych Leśno Górne. Na terenie ZO i SOK w Leśnie Górnym funkcjonuje kompostownia odpadów." Odbiorem odpadów komunalnych na terenie gminy Dobra zajmują się specjalistyczne firmy. Odpady te odbierane są jako zmieszane lub zbierane selektywnie. Gminny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) znajduje się w miejscowości Dobra, przy ulicy Zwierzynieckiej 4. Został on oddany do użytku w 2018 roku. W tym miejscu właściciele nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mają możliwość oddania tzw. odpadów problemowych takich jak szkła okienne, meble, styropian, sprzęt elektryczny i elektroniczny, świetlówki, baterie, opony, przeterminowane leki i chemikalia, opakowania po farbach i lakierach, zużyte baterie i akumulatory, i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe. Jego budowa była możliwa dzięki pozyskaniu dofinansowania z Funduszy Europejskich w ramach działania 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi, Oś priorytetowa II programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Cyklicznie na terenie gminy organizowane są również zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, w ramach których mieszkańcy mogą oddawać odpady do podstawionych do tego celu kontenerów.

W miarę możliwości, przy podejmowaniu decyzji dotyczących zainwestowania terenu, należy preferować podmioty stosujące „czyste technologie”, technologie bezodpadowe i małodopadowe lub zapewniające maksymalne gospodarcze wykorzystanie odpadów. Ponadto należy dążyć do modernizacji istniejących i budowy nowych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zwiększenia liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów oraz do rekultywacji składowisk odpadów komunalnych i likwidacji nielegalnych składowisk.

Ze względu na przynależność Polski do Unii Europejskiej, Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy Studium należy uwzględnić cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985),
2. dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Ponadto, są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania Studium..., która wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu Studium podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania Studium, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń Studium na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów Studium na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego Studium jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń Studium i jego częstotliwość.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Rolą Polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia ona działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Jest pierwszą przyjętą strategią z dziewięciu dokumentów równolegle opracowywanych przez poszczególne resorty, a składających się na system rozwoju kraju.

W rezultacie cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w

obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).¹

W zakresie ustaleń dotyczących projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, Polityka ekologiczna odnosi się m. in. do:

- zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym zapewnienia dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotnego zmniejszenia ich oddziaływania,
- przeciwdziałaniu zmianom klimatu,
- adaptacji do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- ochronie gleb,
- gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
- zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.

Projekt Studium powiązany jest z powyższym dokumentem, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- ochrony gleb (zapisy m. in. o: minimalnych udziałach powierzchni biologicznie czynnych, gospodarce odpadami, konieczności dokładnego określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego warunków zgody na zmianę ukształtowania terenu lub jej zakaz, zahamowaniu procesów dewastacyjnych i degradacyjnych gleb, na których prowadzone są uprawy rolne, stosowaniu odpowiednich i bezpiecznych dla środowiska zabiegów agrotechnicznych),
- zrównoważonego gospodarowania wodami (zapisy, że w celu ochrony jakości wód należy stosować strefy buforowe (pasy zieleni i zadrzewienia) wzdłuż cieków i brzegów zbiorników wodnych, w przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach do nich przylegających oraz, że należy przeciwdziałać negatywnym skutkom antropopresji, zapisy mówiące o konieczności maksymalnego ograniczenia zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogenych, organicznych i toksycznych) oraz zapisy ustalające prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze opracowania),
- gospodarowania odpadami (zapisy o tym, że gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi),
- likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotnego zmniejszenia ich oddziaływania (zapisy o: dążeniu do utrzymania wysokiej jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń np. poprzez stosowanie do celów grzewczych i technologicznych paliw

¹ <https://www.gov.pl/web/srodowisko/polityka-ekologiczna-panstwa-2030--strategia-rozwoju-w-obszarze-srodowiska-i-gospodarki-wodnej>

charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi spalanych w urządzeniach o wysokim stopniu sprawności oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, podjęciu działań proekologicznych z zakresu polityki transportowej np. organizacja płynnego ruchu samochodowego, popularyzacja ruchu rowerowego),

- różnorodności biologicznej i krajobrazu (zapisy o zasadach ochrony terenów zieleni).

Opracowywany projekt Studium musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt Studium uwzględnia te zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń Studium... Jednocześnie w procedurze sporządzania Studium, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na cenne przyrodniczo tereny, które występują na terenie gminy:

- Obszar Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063,
- Obszar Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLH320006,
- Użytek ekologiczny „Ptasi zakątek”,
- Korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”,
- rezerwat przyrody: „Świdwie”,
- pomniki przyrody.

Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń Studium... i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie Studium parametry zagospodarowania terenu i jego przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu Studium

Brak udziału człowieka i nieumiejętne kształtowanie właściwych procesów ekologicznych w dłuższej perspektywie czasowej może doprowadzić na danym terenie do postępującej degradacji zarówno środowiska przyrodniczego, jak i krajobrazu. Niemniej jednak wprowadzanie funkcji, które będą wpływać na krajobraz i intensyfikować korzystanie z niego przez mieszkańców i inwestorów, również może powodować skutki negatywne dla środowiska.

Analizowany projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra stanowi zmianę obecnie obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra z 2002 roku ze zmianami, a na części terenu gminy obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem teren gminy ulega już przekształceniom, zgodnie z zasadami określonymi ww. dokumentach. Obecnie obowiązujące Studium dostosowane było do ówczesnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska. Jednocześnie nieuchwalenie kompleksowego Studium, w dłuższym czasie, uniemożliwia realizację działań wynikających z przepisów unijnych.

Ponadto należy zauważyć, że nieuchwalenie nowego Studium przyczyni się do pozostawienia większych terenów niezainwestowanych, biologicznie czynnych. Pozostawienie większych terenów nieuszczelnionych pozwoliłoby na większą infiltrację wód opadowych.

7.5. Istotne z punktu widzenia projektu Studium zapisy zawarte w ustawach

Projekt Studium zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa ta wskazuje na zakres zagadnień, które należy w studium uwzględnić, a analizowany projekt Studium, odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje, spełnia warunki ustawowe.

Zgodnie z ustawą *o ochronie przyrody*, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Jednak pozostałe ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie*, ustawa *o ochronie zwierząt*, ustawa *o lasach*, ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* dotyczą w zasadzie innej problematyki, niż ta zawarta w treści analizowanego projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Studium

Część gminy Dobra, głównie jej północna część, położona jest w zasięgu cennych przyrodniczo terenów, chronionych już od wielu lat, wskutek czego, w tym rejonie gminy nie rozwijają się tereny przemysłowe. Istniejące i potencjalne problemy ochrony środowiska w gminie Dobra wynikają przede wszystkim z przebiegu drogi krajowej, a także z rozwoju terenów zabudowy w sąsiedztwie terenów leśnych. Istotne jest zatem prowadzenie takiej polityki przestrzennej, która umożliwi zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na terenach podlegających ochronie. Ponadto funkcja rolnicza w gminie wpływa na zanieczyszczenia wód powierzchniowych chemicznymi środkami nawożenia roślin.

Główne zagrożenia dla obszarów Natura 2000, to przede wszystkim:

„Jezioro Stolsko” PLB320017

- zagrożenie eutrofizacją w związku z przedostawaniem się zanieczyszczeń z miejscowości Stolec.

„Jezioro Świdwie” PLH320006

- brak dostatecznej kontroli nad gospodarką łowiecką,
- kłusownictwo,
- rozwój zabudowy rezydencjonalnej i rekreacyjnej,
- osuszanie terenu,
- niewłaściwe melioracje.

Opracowywany dokument odnosi się do terenów zainwestowanych i otwartych, dla których najistotniejsza jest ochrona walorów środowiskowych, poprzez zachowanie różnorodności biologicznej, ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby, wód oraz powietrza, a także niwelowanie negatywnego wpływu rozwoju zabudowy na stan środowiska przyrodniczego i krajobraz.

8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu Studium.

8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania przewiduje się, że przekształceniom mogą ulec głównie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiązą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu Studium są wytyczne określające maksymalne powierzchnie zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

Ponadto prace ziemne związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. Dlatego też w zapisach projektu wprowadzony jest zapis, iż w zakresie zagospodarowania mas ziemnych warunki zgody na zmianę ukształtowania terenu lub jej zakaz należy dokładnie określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przy czym dopuszcza się zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów, a spełniających standardy jakości gleby lub ziemi na działce inwestorskiej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z możliwością usuwania ich także poza obszar planu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

8.2. Oddziaływanie na warunki podłoża

W wyniku wprowadzonego zapisami projektu Studium... zainwestowania warunki podłoża na przedmiotowym obszarze mogą ulec pewnym zmianom. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Pod względem warunków geologiczno-inżynierskich w większości obszar gminy przeznaczony pod zabudowę nie przedstawia większych trudności dla sytuowania budynków. Niemniej jednak wskazane

byłoby, podczas wprowadzaniu nowych inwestycji, wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać szczegółowymi badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012r. poz. 463).

8.3. Oddziaływanie na warunki wodne

Wprowadzone kierunki zagospodarowania przestrzennego określają zasady ochrony środowiska i jej zasobów, w tym wód podziemnych i powierzchniowych. Jednocześnie ustalono zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. Ustalono m.in.: docelowy pobór wody do celów bytowych z sieci wodociągowej lub z indywidualnych ujęć wody, w tym ze studni głębinowej, docelowy pobór wody do celów przemysłowych z sieci wodociągowej lub z indywidualnych ujęć wody, zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru dla jednostek osadniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi; w zakresie odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych ustalono w Studium m.in.: ochronę wód (w tym szczególnie wód głównych zbiorników wód podziemnych), która musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych, miejscowy plan określi sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami, przewiduje się, że ścieki bytowe i komunalnych odprowadzane będą do kanalizacji sanitarnej lub do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej do przydomowych i przyzakładowych oczyszczalni lub do zbiorników bezodpływowych, przewiduje się, że ścieki przemysłowe odprowadzane będą do kanalizacji sanitarnej lub przydomowych i przyzakładowych oczyszczalni, ścieki przemysłowe, które będą oczyszczane w przyzakładowych oczyszczalniach ścieków, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych mogą być odprowadzane do rowów melioracyjnych, przy czym dla lepszego efektu ekologicznego powinny być w miarę możliwości i potrzeb wykorzystywane ponownie w procesie technologicznym danego zakładu, w przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych należy na terenie działki inwestora wybudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych, w zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji ustalono, że odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych z brakiem dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej, ustala się na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych; wody opadowe lub roztopowe z powierzchni wymagających zgodnie z przepisami odrębnymi podczyszczenia należy wprowadzać do sieci lub gruntu po zastosowaniu odpowiednich urządzeń lub instalacji.

Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Studium funkcji terenu. Przy czym zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 18 października 2016 r. przez Prezesa Rady Ministrów do celów środowiskowych wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód podziemnych należą:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,

- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem, a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu, bądź dążenie do osiągnięcia go.

Zgodnie z *Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 – na podstawie monitoringu JCWP PLRW60002319988* Gunica do Rowu Wołczkowskiego z jez. Świdwie została zakwalifikowana do 1 klasy pod względem elementów biologicznych, do 2 klasy pod względem fizyko-chemicznym, co skutkuje umiarkowanym potencjałem ekologicznym. Ponadto sam ogólny stan wód określono jako zły.

Natomiast JCWP Bukowa (PLRW60001619729) zakwalifikowano w zakresie elementów biologicznych do klasy 4, a w zakresie elementów fizykochemicznych do klasy 2. Wykazano słaby stan ekologiczny i zły stan wód.

Ustalono dla jednolitych części wód, że celem środowiskowym będzie utrzymanie dobrego stanu/potencjału bądź dążenie do osiągnięcia go. Ponadto, ustalając cele uwzględniono także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto dla obu przypadków w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla obszarów chronionych funkcjonujących w obszarach dorzeczy, nie zostały podwyższone powyższe cele środowiskowe z uwagi na częstokroć wyższe wymagania w stosunku do wartości granicznych wskaźników jakości wody przyjętych jako wartości graniczne dla dobrego stanu ekologicznego bądź dobrego lub powyżej dobrego potencjału ekologicznego wód, niż w poszczególnych aktach prawa, regulujących sposób postępowania i wymagania co do wód w obrębie obszarów chronionych.

Wprowadzenie zapisami Studium, przeznaczenia terenów obecnie niezainwestowanych pod zabudowę głównie mieszkaniową jednorodzinną dotychczas użytkowanych rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Ponadto w zapisach Studium odnosi się do docelowej realizacji sieci kanalizacji sanitarnej w miarę rozwoju zabudowy, co wpłynie pozytywnie na stan wód w gminie. Jak ukazują badania jakości wód z lat wcześniejszych oraz najbardziej aktualnych, rozwój zabudowy wraz z rozwojem infrastruktury technicznej – wodociągowej i kanalizacyjnej, przyczynia się do poprawy stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód. Zatem projektowane przeznaczenie w Studium powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

8.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000

Projekt Studium zakłada zwiększenie terenów zabudowy, w stosunku do stanu istniejącego, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny, a także ograniczenie możliwości migracji zwierząt i roślin. Ponadto w miejscach lokalizacji budynków oraz infrastruktury komunikacyjnej następuje degradacja istniejącej szaty roślinnej. Jednocześnie w otoczeniu terenów zurbanizowanych zmieniają się warunki siedliskowe szaty roślinnej oraz wprowadzana jest nowa zieleń urządzone. W zakresie projektowania zieleni towarzyszącej zabudowie, ważny jest odpowiedni dobór wprowadzanych gatunków (przede wszystkim gatunków rodzimych, zgodnych z naturalnymi siedliskami przyrodniczymi).

Jednocześnie wskazane jest, aby w ramach inwestycji ograniczać wycinkę terenów leśnych do niezbędnego minimum, ze względu na ich rolę ochronną.

Projekt Studium obejmuje tereny wchodzące w obszary chronione, tj.: Obszar Natura 2000 „Jezioro Stolsko” PLH320063, Obszar Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006, użytek ekologiczny „Ptasi zakątek”, korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”, rezerwat przyrody: „Świdwie”, pomniki przyrody. Cele ochrony ww. obszarów są realizowane poprzez zasady określone zapisami projektu Studium, które dążą do ochrony walorów krajobrazowych terenu, prowadzenia racjonalnej gospodarki zasobami przyrody oraz kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej i rozwijania funkcji zgodnie z możliwościami środowiska.

Dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Świdwie” PLB320006 wyznaczono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006 zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB320006.

W dokumencie zidentyfikowano szereg zagrożeń dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, które zostały wyznaczone w obszarze natura 2000.

Zagrożeniem dla perkoza rdzawoszyjnego będących przedmiotem ochrony jest:

- zmniejszanie się powierzchni podtopionych szuwarów co powoduje ograniczanie miejsc lęgów,
- ograniczenie liczebności oraz obniżenie sukcesu lęgowego spowodowane drapieżnictwem norki amerykańskiej, jenota i szopa prac,

Zagrożeniem dla bociana czarnego będącego przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie żerowisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów poprzez ich przesuszenie lub nadmierne podtopienie,
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami, a w przypadku linii energetycznych, także porażeniem prądem,
- zmniejszanie powierzchni żerowisk wskutek zabudowy i zalesiania terenów otwartych.

Zagrożeniem dla bociana białego będącego przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie żerowisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów poprzez ich przesuszenie lub nadmierne podtopienie,
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- zmniejszanie się i fragmentacja terenów żerowiskowych na skutek przeznaczania gruntów rolnych, w tym trwałych użytków zielonych pod zabudowę.

Zagrożeniem dla gęsi zbożowej będącej przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie żerowisk i noclegowisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów poprzez ich przesuszenie lub nadmierne podtopienie,
- zanikanie noclegowisk i ograniczanie powierzchni żerowisk w związku z powstawaniem zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi,
- płoszenie i zwiększenie śmiertelności ptaków wskutek polowań na gatunki łowne w miejscach koncentracji gatunku.

Zagrożeniem dla gęsi białoczelnej będącej przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie żerowisk i noclegowisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów poprzez ich przesuszenie lub nadmierne podtopienie,

- zanikanie noclegowisk i ograniczanie powierzchni żerowisk w związku z powstawaniem zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi,
- płoszenie i zwiększenie śmiertelności ptaków wskutek polowań na gatunki łowne w miejscach koncentracji gatunku.

Zagrożeniem dla gęgawy będącej przedmiotem ochrony jest:

- zmniejszanie się arealu żerowisk i noclegowisk na skutek zaniechania użytkowania rolnego gruntów, prowadzącego do ekspansji roślinności wysokiej i degradacji zbiorowisk trwałych użytków zielonych na rzecz innych siedlisk, niekorzystnych dla gatunku,
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami,
- zanikanie noclegowisk i żerowisk w związku z powstawaniem zabudowy rozproszonej/poza zwartymi układami osiedleńczymi oraz spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi,
- redukcja liczebności związana z kłusownictwem,
- nadmierna penetracja ludzka w okresie lęgów ptaków przyczynia się do płoszenia i utraty lęgów,
- ograniczenie liczebności oraz obniżenie sukcesu lęgowego spowodowane drapieżnictwem norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota.

Zagrożeniem dla krakwy będącej przedmiotem ochrony jest:

- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez: osuszanie terenów bagiennych, trwałe obniżenie poziomu wody w jeziorze,
- powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi,
- redukcja liczebności związana z kłusownictwem,
- ograniczenie liczebności oraz obniżenie sukcesu lęgowego spowodowane drapieżnictwem norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota.

Zagrożeniem dla kani czarnej będącej przedmiotem ochrony jest:

- ograniczenie zasobności bazy żerowiskowej wskutek niekorzystnych zmian stosunków wodnych (odwodnienia),
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- ograniczanie powierzchni i zasobności siedlisk żerowania w związku z likwidacją różnorodności otwartego krajobrazu i powstawaniem zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi, a także nad zbiornikami wodnymi,
- nadmierna penetracja ludzka w okresie lęgów ptaków przyczynia się do porzucania gniazd i utraty lęgów.

Zagrożeniem dla kani rudej będącej przedmiotem ochrony jest:

- ograniczenie zasobności bazy żerowiskowej wskutek niekorzystnych zmian stosunków wodnych (odwodnienia),
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- ograniczenie powierzchni i zasobności siedlisk żerowania w związku z likwidacją różnorodności otwartego krajobrazu i powstawaniem zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi a także nad zbiornikami wodnymi,
- nadmierna penetracja ludzka w okresie lęgów ptaków przyczynia się do porzucania gniazd i utraty lęgów.

Zagrożeniem dla bielika będącego przedmiotem ochrony jest:

- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- nadmierna penetracja i zabudowa terenów w sąsiedztwie zbiorników wodnych ogranicza skuteczność zdobywania pożywienia – bezpośrednio przez płoszenie polujących ptaków i pośrednio przez płoszenie ich potencjalnych ofiar,
- nadmierna penetracja ludzka w okresie lęgów ptaków przyczynia się do porzucania gniazd i utraty lęgów.

Zagrożeniami orlika krzykliwego będącego przedmiotem ochrony są:

- ograniczenie zasobności bazy żerowiskowej wskutek niekorzystnych zmian stosunków wodnych (odwodnienia),
- zmniejszanie się arealu żerowisk na skutek zaniechania użytkowania rolnego gruntów, prowadzącego do ekspansji roślinności wysokiej i degradacji zbiorowisk trwałych użytków zielonych na rzecz innych siedlisk, niekorzystnych dla gatunku
- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- ograniczanie zasięgu bazy żerowiskowej wskutek powstawania zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi.

Zagrożeniem dla rybołowa będącego przedmiotem ochrony jest:

- obecność napowietrznych linii energetycznych oraz innych wysokich obiektów stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem,
- ograniczenie zasobności bazy żerowiskowej wskutek niekorzystnych zmian stosunków wodnych (odwodnienia),
- degradacja terenów łowieckich oraz płoszenie ptaków w wyniku nasilonej penetracji ludzkiej, nadmierna penetracja i zabudowa terenów w sąsiedztwie zbiorników wodnych ogranicza skuteczność zdobywania pożywienia – bezpośrednio przez płoszenie polujących, ptaków i pośrednio przez płoszenie ich potencjalnych ofiar.

Zagrożeniem dla kropiatki będącej przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie odpowiednich siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów, co jest związane z presją na odwodnienia gruntów przeznaczonych pod zabudowę oraz spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez osuszanie gruntów,
- potencjalne straty w lęgach spowodowane drapieżnictwem np. norki amerykańskiej, szopa pracza, lisa, jenota,
- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi.

Zagrożeniem dla zielonki będącej przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie odpowiednich siedlisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów, co jest związane z presją na odwodnienia gruntów przeznaczonych pod zabudowę oraz spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez osuszanie gruntów,
- potencjalne straty w lęgach spowodowane drapieżnictwem np. norki amerykańskiej, szopa pracza, lisa, jenota,

- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi, zarastanie krzewami i drzewami nieużytkowanych gruntów.

Zagrożeniem dla wodnika będącego przedmiotem ochrony jest:

- zmniejszanie się powierzchni podtopionych szuwarów co powoduje ograniczanie i utratę siedlisk gniazdowania oraz spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez trwałe obniżenie poziomu wody w jeziorze,
- obniżenie sukcesu lęgowego spowodowane drapieżnictwem norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota,
- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi.

Zagrożeniem dla żurawia będącego przedmiotem ochrony jest:

- zanikanie żerowisk w wyniku zmniejszania się powierzchni umiarkowanie podtopionych szuwarów poprzez ich przesuszenie lub nadmierne podtopienie oraz rezygnacji z użytkowania najsłabszych gruntów ornych,
- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez: osuszanie gruntów, powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi i w pobliżu terenów podmokłych,
- obecność napowietrznych linii energetycznych stwarza zagrożenie kolizjami i porażeniem prądem.

Zagrożeniem dla rybitwy czarnej będącej przedmiotem ochrony jest:

- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez osuszanie terenów bagiennych czy też trwałe obniżenie poziomu wody w jeziorze,
- straty wśród ptaków dorosłych oraz obniżanie sukcesu lęgowego spowodowane drapieżnictwem norki amerykańskiej i szopa pracza oraz ptaków krukowatych.

Zagrożeniem dla podróżniczka będącego przedmiotem ochrony jest:

- zmniejszenie się arealu dostępnych siedlisk lęgowych, jako wynik wysychania/osuszania terenów bagiennych oraz płoszenia ptaków,
- spadek liczebności związany z ograniczaniem powierzchni siedlisk poprzez: osuszanie terenów bagiennych, trwałe obniżenie poziomu wody w jeziorze, powstawanie zabudowy rozproszonej poza zwartymi układami osiedleńczymi, nasilenie turystyki.

W dokumencie wskazano następujące działania ochronne przeznaczone do realizacji w gminie Dobra:

- utrzymanie lustra wody w Jeziorze Świdwie na poziomie co najmniej 12,5 m n.p.m. oraz reżimu hydrologicznego w zlewni rzeki Gunicy (zbiornik retencyjny w obrębie Rzędziny działki 176, 178, 180; rzeka Gunica poniżej jeziora Świdwie);
- w przypadku nowych obiektów infrastruktury elektroenergetycznej wybieranie rozwiązań najbardziej korzystnych dla środowiska przyrodniczego,
- zachowanie siedlisk gatunków położonych na trwałych użytkach zielonych poprzez ich ekstensywne użytkowe kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe – usunięcie ekspansywnych gatunków rodzimych i obcych, inwazyjnych gatunków roślin (nawłóć kanadyjska – łąki na działkach nr 180, 182/6, 188, obręb Rzędziny; sadziec konopiasty i trzcina pospolita: działki nr 6/2, 6/3, 13/3, 20/3, 46, obręb Stolec; czeremcha amerykańska: działka nr 188, obręb Rzędziny),
- utrzymanie siedlisk ptaków, prowadzenie ekstensywnej gospodarki kośnej, kośno-pastwiskowej lub pastwiskowej (grunty k. Stolca, Rzędzina, Łęgów, Grzepnicy, Sławoszewa),

- uprawa zbóż ozimych na obszarach wytypowanych na podstawie wcześniejszej ekspertyzy (zwłaszcza działki nr 180, 182/6, obręb Rzędziny),
- konsekwentne realizowanie zadań ochronnych ustalonych dla rezerwatu Świdwie, warunkujących utrzymanie we właściwym stanie awifauny, ekosystemów, różnorodności gatunkowej różnych grup organizmów w granicach rezerwatu oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

W granicach obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie zlokalizowane są miejscowości: Grzepnica, Sławoszewo, Łęgi, Rzędziny, Stolec. W Studium uwzględniono istniejące zagospodarowanie, a nowa zabudowa ma charakter lokalny, stanowiąc uzupełnienie istniejącej tkanki, w postaci np. plomb. Nie zaprojektowano także nowych terenów zabudowy w bezpośredniej granicy terenów leśnych (tereny M2 wyznaczone w granicy lasu w Grzepnicy wynikają z obowiązującego mpzp).

Dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Stolsko” najistotniejsze są zapisy dotyczące odprowadzania ścieków bytowych, gdyż nieodpowiednia gospodarka ściekowa może prowadzić do eutrofizacji zbiornika. W Studium zawarto zapisy m. in. o objęciu wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni, o ile warunki techniczne na to pozwalają. Do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej dopuszczono odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych. Jednocześnie projektowane zagospodarowanie na terenach tego obszaru obejmuje jeden teren zabudowy – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej (istniejący).

Na terenie rezerwatu „Świdwie” obowiązują zadania ochronne wskazane w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu Świdwie oraz Zarządzenie Nr 2/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie", zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 20 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie" zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 grudnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Świdwie". Rezerwat objęty jest także ochroną na podstawie prawa międzynarodowego – jest to obszar wodno-błotny wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej. Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych.

Do działań ochronnych na terenie gminy Dobra zalicza się:

- utrzymanie zbiornika retencyjnego Żurawie – źródła zasilania jeziora Świdwie w wodę w okresie jej niedoboru;
- utrzymanie mozaiki łąk i pastwisk oraz kompleksu szuwarów w granicach rezerwatu;
- utrzymanie śródpolnego zagłębienia terenu (działka 86, obręb Stolec);
- usuwanie inwazyjnych i ekspansywnych gatunków roślin;
- poprawa warunków bytowych gniewosza plamistego oraz żmii zygzakowatej (działki 180, 182/6, obręb Rzędziny; 51/1, 86 obręb Stolec);
- poprawa zróżnicowania gatunkowego nietoperzy (działka 180, obręb Rzędziny);
- okresowa przycinka i wycinka drzew i krzewów w pasie technicznym linii energetycznej 15 kV stwarzającej zagrożenie pożarowe;
- modernizacja zaplecza dydaktycznego rezerwatu: obiektów przeznaczonych dla celów naukowych i edukacyjnych oraz elementów zagospodarowania terenu (działka 182/3, obręb Rzędziny).

W granicach rezerwatu nie wyznaczono nowych terenów zabudowy. Jedynym terenem zabudowy jest teren M2 na działce nr 182/3 w Rzędzinach, gdzie znajduje się zaplecze dydaktyczne rezerwatu. Utrzymano także zbiornik retencyjny Żurawie (jako teren WS). Pozostałe tereny w obrębie rezerwatu to tereny rolnicze, tereny zieleni oraz tereny lasów, które pozwolą na realizację działań ochronnych.

Na potrzeby studium, wykonano analizę potrzeb i możliwości rozwoju gminy Dobra. Uzyskano ujemny wynik porównania maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnościami terenów w istniejących strukturach przestrzennych, przeprowadzono analizy w perspektywie 10, 20 i 30 lat oraz wzięto pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową. W związku z tym, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w perspektywie następnych 30 lat, nie ma możliwości wyznaczenia w studium nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową, poza terenami, które zostały wzięte pod uwagę w bilansie, tj. obszarami w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej i wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych. Zgodnie z wspomnianą wyżej analizą potrzeb i możliwości, na terenie gminy Dobra istnieje możliwość lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej, poza obszarami w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ich powierzchnia wynosi: dla zabudowy produkcyjnej ok. 178 ha.

Celem wskazania terenów wyłączonych z zabudowy jest ochrona przed zabudową przede wszystkim istniejącego potencjału przyrodniczego oraz powstrzymanie urbanizacji na terenach zieleni.

W projekcie studium w zakresie kierunków kształtowania i ochrony terenów zieleni określono zasady kształtowania i ochrony zieleni, do których należą: tworzenie i utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni, zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych, zachowanie odległości zabudowy od akwenów wodnych oraz brzegów rzek, pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną oraz zapewnienie przynajmniej częściowej dostępności brzegów największych jezior dla korzystających z rekreacji, a także brzegów rzek na miejsca przystani kajakowych, zachowanie i ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączanie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu), zachowanie i ochronę zadrzewień śródpolnych, miedz, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płątów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł stanowiących miejsca ostojowe dla zwierząt i roślin, w miarę możliwości przestrzennych stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji, bezwzględna ochrona drzewostanów parkowych, większych skupisk zieleni o charakterze parkowym i zabytkowych cmentarzy oraz prowadzenie regularnej odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych, w celu podtrzymania lub przywrócenia bogactwa flory wodnej, błotnej i zmienno-wilgotnej, łąkowo-pastwiskowej, a także stałe uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach objętych ochroną. Zapisy te dają wyznacznik do dalszego projektowania na etapie planu miejscowego terenów wskazanych do zachowania jak największych terenów zieleni, w tym zadrzewień w strefie brzegowej rzek.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody, w planach ochrony dla obszarów Natura 2000 znajdują się wskazania do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W planach zadań ochronnych zawarte są działania dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar

Natura 2000. W Studium nie wprowadza się kolidujących z celami ochrony obszarów Natura 2000 ustaleń.

Zapisy projektu Studium nie naruszają wyżej wymienionych ustaleń. Proponowane na większości terenów wyłączone z zabudowy, z pewnością przyczynią się do utrzymania i poprawy jakości bytowania siedliskach chronionych, wymienionych w punkcie 7.6 niniejszej prognozy. Inne proponowane funkcje stanowią nawiązanie do istniejącego użytkowania oraz w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody i środowiska umożliwiają uporządkowanie tych terenów. Z uwagi na wyznaczanie nowych terenów wyłącznie w strefie zwartej i istniejącej zabudowy obecne siedliska zostaną zachowane i nie nastąpi ich fragmentacja. W gminie Dobra dominującą funkcją zabudowy jest mieszkalnictwo jednorodzinne, najczęściej ekstensywne. Projektowana funkcja produkcyjna występuje głównie wzdłuż traktów komunikacyjnych. W studium, nowe tereny inwestycyjne zaplanowano wyłącznie jako kontynuację istniejących zabudowań. Wiąże się to zarówno z możliwością rozwoju gminy jak i możliwością obcowania z terenami chronionymi zarówno przez mieszkańców jak i turystów - w granicach rozsądku i przepisów prawa.

Negatywne oddziaływanie na faunę będzie mieć z pewnością wzmożony hałas generowany przez pojazdy, który może płoszyć ptactwo i inne zwierzęta. Niemniej jednak na dzień dzisiejszy zjawisko to także występuje, lecz w mniejszej skali. W fazie budowy i przebudowy szlaków komunikacyjnych oraz realizacji innych inwestycji liniowych (wodociągi, kanalizacja) nastąpi negatywne oddziaływanie na szatę roślinną na obszarze realizacji powyższych zadań. Do najbardziej narażonych na degradację zespołów biocenotycznych należą użytki zielone. Główne zagrożenie spowodowane jest fizycznym usuwaniem roślinności w pasie technicznym robót oraz możliwością zmiany warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie gleb. Ponadto nastąpi okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter czasowy. Nie mniej jednak mogą wystąpić ograniczone w czasie skutki uboczne podwyższonej emisji gazów i pyłów. Wśród nich można wymienić m.in. ogólne czasowe pogorszenie kondycji flory wskutek emisji: dwutlenku siarki (SO_2 – powoduje osłabienie procesu fotosyntezy, degradacja chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, chloroza i in.), tlenków azotu (N_2O , NO , NO_2 – upośledzenie wzrostu i fizjologii roślin), ozonu (O_3 – uszkodzenia liści), pyłów (utrudniają oddychanie, transpirację i asymilację roślinom). W fazie eksploatacji oddziaływanie na przyrodężywioną obejmować będzie tereny bezpośrednio przyległe do projektowanych dróg. Związane ono będzie przede wszystkim ze zwiększeniem zanieczyszczeń powietrza oraz ze wzrostem emisji hałasu i wibracji. Spowoduje to odsunięcie się stref bytowania większości zwierząt od obszaru drogi.

Zgodnie z rozdziałem 6 niniejszej prognozy, na terenie gminy Dobra występuje wiele siedlisk przyrodniczych, a także chronionych gatunków fauny i flory. W rozdziale tym przedstawione zostały potencjalne zagrożenia dla nich.

Istotne jest, że w Studium dopuszcza się lokalizację instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - farmy fotowoltaiczne w ramach terenów P/U. Strefa ich oddziaływania nie może wykraczać poza wskazane tereny określone w Studium, na którym dana inwestycja jest zlokalizowana. W trakcie prac wykonawczych i w trakcie eksploatacji urządzeń fotowoltaicznych należy zapobiegać i zmniejszać ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko, co można osiągnąć choćby przez zastosowanie proekologicznych technologii prac budowlanych i dobór wysokiej jakości samej instalacji fotowoltaicznej poprzez wybór paramentów technicznych i technologii ograniczających wpływ na środowisko. Ważnym elementem jest także monitoring porealizacyjny, który umożliwi kontrolę faktycznego oddziaływania na środowisko już w trakcie eksploatacji urządzeń.

Realizacja zapisów Studium wpłynie na faunę obszaru analizowanego poprzez zwiększenie udziału terenów zabudowy. Niemniej jednak wprowadzane przeznaczenie ma uzupełnić już istniejące w sposób planowy, w dbałości o walory przyrodnicze i krajobrazowe danego terenu, pozostawiając niezbędne połączenia przyrodnicze. Ponadto obecność ludzi często wpływa pozytywnie na świat zwierzęcy poprzez dbałość i dożywanie zwierząt.

8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu Studium, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości funkcje, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych przyczynia się do przekształcania warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.

Ogólny wpływ na zmiany lokalnych warunków klimatycznych w wyniku realizacji ustaleń projektu Studium ograniczy się do: hamowania przepływu mas powietrza z kierunków północno-zachodnich w miejscach zwiększonej zabudowy, choć możliwość swobodnego przewietrzania terenu powinna pozostać. Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu obecnie biologicznie czynnego zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy.

Jak zostało przedstawione w pkt. 6.10 w gminie Dobra mogą występować przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów wymagających ochrony przed hałasem wywołane przez hałas komunikacyjny drogowy, przede wszystkim od drogi krajowej nr 10. Natomiast projektowana jest do realizacji droga krajowa nr 10 w nowym korytarzu (droga klasy technicznej GP), która w większej części swojego przebiegu nie będzie bezpośrednio sąsiadować z zabudową mieszkaniową (z wyjątkiem Mierzyna). Projektowana do realizacji jest również droga ekspresowa S6, która również nie sąsiaduje z terenami przeznaczonymi pod zabudowę. Wyjątkiem są istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej w rejonie planowanego węzła w Dobrej/Wołczkowie.

Odcinek drogi krajowej zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem z chwilą oddania go do użytkowania pozbawiony zostaje dotychczasowej kategorii i zaliczony będzie do kategorii dróg wojewódzkich. Można spodziewać się, że po wybudowaniu drogi krajowej nr 10 w nowym korytarzu, na dotychczasowej drodze krajowej zmniejszy się ruch tranzytowy, a co za tym idzie również średni dobowy ruch roczny. Może to spowodować zmniejszenie emisji hałasu i utrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu.

W celu poprawy higieny powietrza w zapisach projektu ustalono, że należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń np. poprzez stosowanie do celów grzewczych paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi spalanych w urządzeniach o wysokim stopniu sprawności oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Jedyne uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych).

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Studium powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

8.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie wpłyną na rozerwanie siedlisk, jednak nie w stopniu znaczącym, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. Każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Dlatego też projekt Studium określa postępowanie w zakresie zasad ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów, i tym samym zapewnia warunki do podtrzymania bioróżnorodności biologicznej. Niemniej jednak nowe zainwestowanie wiąże się między innymi z ograniczeniem terenów biologicznie czynnych, na rzecz powierzchni uszczelnionych oraz wprowadzaniem roślin introdukowanych w prywatnych ogrodach i na terenach zieleni.

Ze względu na występowanie na terenie gminy Dobra obszarów chronionych, ingerencja w środowisko jest ograniczona, co sprzyja utrzymaniu zadowalającego stanu, jak najbardziej zbliżonego do naturalnego. Analiza poszczególnych gatunków oraz siedlisk, w których występują przedstawiona została w rozdziałach 7.6. oraz 8.4. niniejszej prognozy.

Tereny leśne zajmują ponad 20% powierzchni gminy. Uwzględniając, iż są położone na terenie obszarów chronionych, dla zapewnienia wymiany energii ekologicznej, zachowania najcenniejszych zbiorowisk naturalnych, flory i fauny, zwiększenia pojemności środowiska na przekształcenia, poprawy walorów klimatycznych i krajobrazowych istotne jest systemowe kształtowanie obszarów zieleni. Dlatego też w Studium szereg zasad kształtowania i ochrony zieleni, do których należą m.in.: tworzenie i utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni, zachowanie i ochrona ponadlokalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączenie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu), zachowanie i ochronę zadrzewień śródpolnych, miedz, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płątów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł stanowiących miejsca ostojowe dla zwierząt i roślin, bezwzględna ochronę drzewostanów parkowych, większych skupisk zieleni o charakterze parkowym i zabytkowych cmentarzy.

Wpływ na różnorodność biologiczną mogą mieć potencjalne farmy fotowoltaiczne, które dopuszczone zostały zapisami Studium. Warto zaznaczyć, że urządzenia o mocy przekraczającej 100kW powstawać mogą jedynie na terenach P/U. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to od powierzchni zabudowy zależy czy inwestycja kwalifikowana będzie do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i wymagane będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz co się z tym wiąże raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). W Studium ustalono ograniczenie inwestycji związanych z fotowoltaiką, dlatego nie powinno dojść do znacznego negatywnego oddziaływania na środowisko, jednak nawet w przypadku gdyby inwestycja okazała się być uciążliwą i wymagane będzie wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przygotowany będzie szczegółowy raport, zgodnie z którym inwestycja nie będzie mogła zostać zrealizowana. Jednocześnie z uwagi na ograniczenie możliwego negatywnego oddziaływania farm fotowoltaicznych na siedliska ludzkie w postaci: zmiany warunków oświetlenia terenu (zacienienie), zmiany warunków wodnych (nierównomierne pokrycie opadami powierzchni terenu), refleksy świetlne, określono strefę ochronną związaną z ograniczeniami

w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Strefa ochronna nie może wykraczać poza granice terenów P/U, na którym lokalizowane są panele fotowoltaiczne.

8.7. Oddziaływanie na ludzi

Projekt Studium będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu Studium niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Zapisy Studium odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko. Ponadto projekt Studium także zapewnia dbałość o tereny zabytkowe, co będzie pozytywnie oddziaływać na obecnych i przyszłych mieszkańców oraz mogą inicjować dalsze działania, zmierzające do poprawy wizerunku gminy. W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej czy produkcyjnej, należy na etapie planu miejscowego rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

8.8. Oddziaływanie na krajobraz

Projekt Studium w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez okresowe ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych, zmiany krajobrazu naturalnego (otwartego terenów rolniczych) na tereny zabudowane. Na obszarach intensywniejszych przekształceń i zainwestowania nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej.

Natomiast przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego dolin cieków i jezior chronią ustalenia Studium wprowadzające konieczność tworzenia stref buforowych wzdłuż i wokół nich w przypadku lokalizacji zabudowy na terenach sąsiednich. Studium nie zakłada budowy obiektów na terenach rolniczych miałyby duży wpływ na odbiór krajobrazu.

W ostatnim czasie następuje wzrost świadomości ekologicznej, związany z ograniczeniem dobra, jakim jest przestrzeń. Poprawie krajobrazu sprzyja także zmieniające się prawo, które ma zagwarantować dbałość o krajobraz w dużej mierze na poziomie gmin. Wprowadzana zapisami projektu Studium ochrona obiektów zabytkowych może przyczynić się do rewitalizacji parków zabytkowych i cmentarzy, co wpłynie niewątpliwie na poprawę walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych.

8.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina Dobra jest obszarem, na którym występują zasoby naturalne. Występują tutaj surowce mniej i bardziej rozpoznane. Zapisy projektu Studium..., dla zapewnienia rozwoju gospodarczego, umożliwiają ich wydobywanie z poszanowaniem ich otoczenia, regulują także rekultywację terenu po zakończonej eksploatacji.

8.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt Studium obejmuje swoim tereny ochrony konserwatorskiej: strefy ochrony stanowisk archeologicznych, strefy ochrony konserwatorskich układów ruralistycznych, obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Zapisy Studium w sposób szczegółowy odnoszą się do kierunków ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Studium przyczyni się do poprawienia stanu technicznego obiektów zabytkowych, rewitalizację terenów zabytkowych parków, ale także do dbałości o przestrzeń

publiczną. Działania te przyczyniają się zatem do ogólnej poprawy walorów krajobrazowych gminy, a przez to wzrostu jego atrakcyjności.

Jednocześnie zapisane w projekcie Studium funkcje nie mają powodować uciążliwości oddziałujących na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych.

8.11. Transgraniczne oddziaływanie

Zapisy Studium nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów Studium nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

9. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowane w projekcie Studium zagospodarowanie będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć zapisy projektu Studium dotyczące kształtowania środowiska przyrodniczego dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i zaproponowane zagospodarowanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż jest to zmiana obowiązującego Studium..., tym samym stanowi ona alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt Studium uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne. Ponadto projekt Studium jest dostosowany do obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska oraz zasad polityki ekologicznej oraz sankcjonuje przeznaczenie pod tereny zabudowy dla obszarów, które już miały taki sposób użytkowania określony w obowiązującym Studium.

10. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych. Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu Studium omówione w rozdziale 8 zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy.

Jednocześnie realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikająca z zakresu Studium... nie spowoduje istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zbiorowiskom roślinnym znajdującym się na analizowanym obszarze należy przede wszystkim przestrzegać obowiązujących przepisów prawnych (m.in. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE Nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych w odniesieniu do wprowadzenia i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych) oraz zwiększać świadomość ekologiczną społeczeństwa. Ważnym aspektem jest

również odpowiednie zagospodarowanie terenu, tak aby doprowadzić do skanalizowania ruchu pieszego i rowerowego do wyznaczonych specjalnie tras i ścieżek, jednocześnie zachęcając odwiedzających do przebywania w miejscach atrakcyjnych rekreacyjnie lecz nie narażając na bezpośrednie oddziaływanie na najcenniejsze komponenty szaty roślinnej.

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanej Studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów Studium... w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Wynika to z faktu, iż Studium... stanowi dokument strategiczny, ale nie dający podstaw do realizacji zaproponowanych kierunków rozwoju. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich, m.in. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Dobra. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport - wydawanym co roku.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Studium. Sporządzający Studium... może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

12. Streszczenie

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra. Opracowywany projekt Studium... został wywołany uchwałą VI/79/2019 Rady Gminy Dobra z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra.

Analizie i ocenie poddano projekt uchwały Rady Gminy Dobra zawierający ustalenia tekstowe, a także rysunek projektu Studium... w skali 1 : 10 000.

Obecnie teren opracowania i jego sąsiedztwo podlegają wpływowi antropopresji, związanej z wprowadzaniem nowej zabudowy, stąd zmiana Studium będzie miała przede wszystkim znaczenie w kontekście ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, przy uwzględnieniu panujących tendencji w kształtowaniu przestrzeni i potrzeb rozwojowych gminy.

W ww. projekcie Studium ustalono następujące przeznaczenie terenu:

- 1) Tereny przeznaczone pod zabudowę

Tereny przeznaczone pod zabudowę to tereny inwestycyjne gminy Dobra, które częściowo są już zainwestowane (w tym tereny, dla których przewiduje się przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne) oraz potencjalne rezerwy terenów budowlanych.

Do terenów przeznaczonych pod zabudowę zakwalifikowano w Studium tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- MN1 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - intensywnej,
- MN2 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - ekstensywnej,
- M3 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub letniskowej
- MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- RM – tereny zabudowy zagrodowej,
- U – tereny zabudowy usługowej,
- Uk – tereny zabudowy usługowej – usług sakralnych,
- Uo – tereny zabudowy usługowej – usług oświaty,
- Up – tereny zabudowy usługowej – usług publicznych,
- Uz – tereny zabudowy usługowej – usług zdrowia,
- P/U – tereny zabudowy produkcyjno – magazynowej lub usługowej,
- RU – tereny obsługi produkcji gospodarstw rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich,

2) Tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania

Tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania to tereny, na których dopuszczona jest zabudowa, ale o ograniczonej intensywności oraz adekwatnym do szczególnej specyfiki terenu charakterze czy funkcji.

Do terenów o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania zakwalifikowano w Studium tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- US – tereny usług sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku, placów gier i zabaw,
- ZP – tereny zieleni urządzonej,
- ZC – tereny cmentarzy,
- ZD – tereny ogrodów działkowych,
- R – tereny rolnicze,
- NO – teren oczyszczalni ścieków,
- O – teren składowiska odpadów,
- IT – tereny infrastruktury technicznej,
- Tk – teren infrastruktury kolejowej,
- KDP – tereny infrastruktury komunikacyjnej.

3) Tereny wyłączone z zabudowy

Do terenów wyłączonych z zabudowy zakwalifikowano tereny oznaczone na rysunku Studium symbolami:

- Z – tereny zieleni,
- ZL – tereny lasów i dolesień,
- WS – tereny wód powierzchniowych, zbiorników wodnych.

Celem wskazania terenów wyłączonych z zabudowy jest ochrona przed zabudową przede wszystkim istniejącego potencjału przyrodniczego oraz powstrzymanie urbanizacji na terenach zieleni.

Niniejsza prognoza złożona jest z dwóch części. Pierwsza część stanowi ocenę istniejących uwarunkowań środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem podziału na jego poszczególne elementy: obecne

użytkowanie terenu, warunki gruntowe, warunki glebowe, rzeźbę terenu, warunki wodne, szatę roślinną i świat zwierzęcy, klimat lokalny i komfort akustyczny, ludzi, zabytki oraz krajobraz.

Gmina Dobra to gmina wiejska, położona w części północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, przy granicy z Republiką Federalną Niemiec. Gmina ta od południa graniczy z gminą Kołbaskowo, od wschodu z miastem Szczecinem i gminą Police. Powierzchni gminy Dobra wynosi 110,28 km². Dobra znajduje się w powiecie polickim oraz aglomeracji szczecińskiej.

Gmina Dobra wraz z pozostałymi 16 obrębami tworzy gminę o charakterze rolniczym, z silnie rozwijającym się mieszkalnictwem, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo miasta Szczecin. Najbardziej zurbanizowana część gminy obejmuje miejscowości Mierzyn, Bezrzecze i Wołczkowo, znajdujące się w granicy ze Szczecinem. Gmina Dobra cechuje się również dobrą dostępnością komunikacyjną, gdyż przez jej teren przebiega droga krajowa nr 10, prowadząca ze Szczecina do byłego przejścia granicznego Lubieszyn-Linken. Czas dojazdu samochodem z miejscowości Dobra do głównego ośrodka wojewódzkiego - Szczecina - zajmuje około pół godziny, co sprawia, że atrakcyjność gminy Dobra wzrasta.

Spośród powierzchniowych form ochrony przyrody, na terenie gminy możemy wyróżnić dwa obszary natura 2000: „Jezioro Stolsko” i „Jezioro Świdwie”, rezerваты przyrody oraz użytki ekologiczne.

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, gmina Dobra położona jest w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, w którego skład wchodzi makroregion Pobrzeże Szczecińskie oraz mezoregiony: w części północnej Równina Wkrzańska (Równina Policka) oraz w części południowej Wzniesienia Szczecińskie.

Teren Równiny Wkrzańskiej charakteryzuje się obniżeniami torfowiskowymi, stanowiącymi użytki zielone lub nieużytki oraz Puszcą Wkrzańską, urozmaiconą wydmami śródlądowymi i torfowiskami. Równina powstała pod koniec plejstocenu z materiałów stożka napływowego Odry i ma kilka stopni tarasowych sięgających od 3 do 19 m n.p.m. Na terenie gminy Dobra mezoregion Wzniesień Szczecińskich charakteryzuje wysoczyzna moreny dennej z północnym fragmentem bezleśnego wału o przebiegu Bezrzecze – Siadło.

Rzeźba terenu gminy Dobra jest dość zróżnicowana. Północna i środkowa część gminy ma charakter równinny, z prawie płaską, piaszczystą powierzchnią. Jedynie lokalnie występują pagóry wydmore. Budują ją rzeczno-jeziorne osady piaszczyste i organiczne. Deniwelacje terenu w tym fragmencie gminy wynoszą ok. 15 m, przy czym teren ten wyniesiony jest do wysokości od ok. 10 do 25 m n.p.m. Na południu gminy teren charakteryzuje się rzeźbą bardziej falistą i pagórkowatą i wyniesiony jest o wysokości od 20 do 60 m n.p.m. Sam układ rzeźby terenu jest pasmowy, południkowy, składający się kolejno od zachodu: z wału wzniesień wzgórz kemowych, doliny Małej Gunicy, wału glacictektonicznego Stobno-Wołczkowo z wysoczyzną morenową Dołuj i kępą kemową Dobrej-Płochocina, równiny gumienickiej i zachodniego skłonu rynny jeziora Głębokie.

W budowie geologicznej na obszarze gminy zalegają osady trzeciorzędu, które układają się na rzędnej 30-60 m p.p.m. w części północnej gminy oraz od 60-90 m p.p.m. w części zachodniej i południowej. Utwory czwartorzędowe zbudowane są w przeważającej mierze z ilastych osadów oligocenu, a także w mniejszej części z piasków i mułków z wkładkami węgla brunatnych miocenu (w rejonie Buka, Lubieszyna, Wąwelnicy). Miąższość osadów czwartorzędowych sięga do 200 m (w rynnę subglacjalnej jeziora Głębokie), a na pozostałym obszarze w przedziale 100-120 m. Na terenie gminy przeważają osady glacialne, reprezentowane przez kilka poziomów glin zwałowych. Powyżej glin znajdują się osady wodnolodowcowe zwirowo-piaszczyste o miąższości 20-40 m, stanowiących główny poziom użytkowy wód podziemnych.

Na obszarze gminy Dobra występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, torfu oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Zgodnie z *Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 – na podstawie monitoringu JCWP PLRW60002319988* Gunica do Rowu Wołczkowskiego z jez. Świdwie została zakwalifikowana do 1 klasy pod względem elementów biologicznych, do 2 klasy pod względem fizyko-chemicznym, co skutkuje umiarkowanym potencjałem ekologicznym. Ponadto sam ogólny stan wód określono jako zły.

Natomiast JCWP Bukowa (PLRW60001619729) zakwalifikowano w zakresie elementów biologicznych do klasy 4, a w zakresie elementów fizykochemicznych do klasy 2. Wykazano słaby stan ekologiczny i zły stan wód.

Obszar gminy Dobra zlokalizowany jest w obrębie JCWPd nr 3. Badania dla JCWPd nr przeprowadzane były w 2019 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie m.in. w miejscowości Stolec i Dobra. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami, dla wód tych wykazano dobry stan chemiczny i ilościowy oraz III klasę jakości (w punkcie pomiarowo kontrolnym w Stolcu) oraz II klasę jakości (w punkcie pomiarowo kontrolnym w Dobrej).

Głównym celem dla tych obszarów będzie utrzymanie przynajmniej dobrego stanu wód oraz zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapewnienie równowagi pomiędzy poborem, a zasilaniem wód podziemnych.

Gmina Dobra charakteryzuje się dużym odsetkiem gruntów rolnych. Największe kompleksy stanowią gleby klas średnich klas IV oraz słabych klas V i VI. Na glebach klas IV dominują gleby brunatne wyługowane, na piaskach gliniastych lub piaskach gliniastych lekkich podścielonych gliną. Gleby tego kompleksu występują głównie na południowy-wschód od Dobrej, na południe od Dołuj, na północny-zachód od Buka oraz na południe od Stolca. Gleby najstarsze klas V i VI zostały wykształcone z piasków słabo gliniastych, podścielonych piaskiem luźnym lub gliną. Są to gleby piaskowe i murszowo-mineralne. Największe powierzchnie tych gleb zlokalizowane są między Stolcem i Rzędzinami, Bolkowem i Łęgami oraz wzdłuż kompleksu leśnego Lubieszyn – Dołuje. Udział gleb dobrych klas III stanowi ok. 30% ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Największe kompleksy gruntów klas chronionych występują w rejonie Wąwelnicy i Redlicy. Są to przeważnie czarne ziemie, gleby brunatne właściwe i wyługowane oraz pseudobielicowe. Zostały one wytworzone głównie z glin lekkich, glin ciężkich na łąkach, piaskach słaboglinistych na łąkach.

Na obszarze gminy Dobra występują wszystkie typy kompleksów glebowo-rolniczych charakterystycznych dla terenów nizinnych. W obrębie gruntów ornych przeważają kompleksy żytne z przewagą piasków w poziomach powierzchniowych (ok. 66% gruntów ornych). Kompleksy o cięższym składzie mechanicznym z przewagą glin, tj. kompleksy pszenne stanowią ok. 29% powierzchni gruntów ornych. Najmniej gleb należy do kompleksów zbożowo-pastewnych, zajmujących ok. 5% powierzchni gruntów ornych.

Ponadto na terenie gminy znajdują się przestrzenne i punktowe formy ochrony przyrody, które w swoich celach mają również ochronę naturalnie występującej na tym obszarze roślinności. Wśród nich znajdują się między innymi obszary Natura 2000 „Jezioro Stolsko”, „Jezioro Świdwie”, korytarz ekologiczny „Puszcza Wkrzańska”, użytek ekologiczny „Ptasi zakątek” oraz rezerwat przyrody „Świdwie”. W granicach gminy występują także 3 pomniki przyrody (wg GDOŚ, stan na 12.2021 r.).

Wśród nich wyróżnić można zarówno pojedyncze drzewa jak i ich skupiska. Do drzewostanu należą głównie takie drzewa jak: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, buk pospolity, oraz wiąz szypułkowy.

Gmina Dobra charakteryzuje się ok. 22% stopniem zalesienia. Największe kompleksy leśne obejmuje Puszcza Wkrzańska w części północnej gminy oraz w rejonie Grzepnicy, Sławoszewa oraz w części

południowej w sąsiedztwie Dołuj i Kościna. Pozostałe fragmenty leśne są rozproszone, występują często w postaci niewielkich kęp i ciągów. Spośród typów siedliskowych lasów występują tutaj głównie bory mieszane świeże oraz częściowo lasy mieszane świeże, głównie z przewagą monokultury sosny zwyczajnej. Ponadto charakterystyczną cechą gminy są licznie występujące zakrzaczenia i zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Najliczniej ekosystemy te reprezentują: dęby, brzozy, buki, klony oraz lipy. Odgrywają one znaczącą rolę w krajobrazie, pełniąc funkcję ochronną, estetyczną, klimatyczną, a także orientacyjną. Zadrzewienia śródpolne mają także wpływ na przewietrzanie, temperaturę i wilgotność. Stanowią naturalną barierę dla migrujących substancji chemicznych. Znaczną część obszaru gminy stanowią grunty orne oraz siedliska łąkowo-pastwiskowe, pokryte zielenią łąkową, często sitowiem, turzycami oraz roślinnością trawiastą.

Fauna, którą można spotkać na terenie gminy Dobra jest charakterystyczna dla obszarów nizinnych kraju i jest ściśle powiązana z siedliskiem, w jakim się znajduje. Siedlisko to tworzą przede wszystkim szata roślinna oraz stopień przekształcenia krajobrazu, stąd ze względu na położenie głównie na terenie otwartym rolniczym, z większych zwierząt możliwe do zaobserwowania są raczej zwierzęta przemieszczające się pomiędzy większymi kompleksami leśnymi i zadrzewieniami. Do tych zwierząt należą m.in. zające, lisy, dziki sarny czy jelenie. Wśród mniejszych ssaków mogą występować krety oraz jeże. Najcenniejsze siedliska fauny w gminie związane są z terenami podmokłymi, torfowiskowymi oraz łąkami, które osadzone w sąsiedztwie pól uprawnych zapewniając dobrą bazę żerową. W zasięgu obszaru opracowania, miejscami koncentracji ptaków są przede wszystkim tereny podmokłe, głównie wzdłuż jezior i rzek (jezioro Stolsko, rezerwat Świdwie). Spośród płazów występują m. in.: traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, żaba trawna, jeziorkowa i moczarowa. Wśród gadów na terenie gminy można zaobserwować jaszczurkę zwinkę, zaskrońca zwyczajnego, żmiję zygzakowatą. Do ptaków występujących na terenie gminy Dobra należą następujące gatunki: perkozy, gęgawa, bąk, cyranka, kania, czajka, kszyc, derkacz, żuraw, zimorodek, gąsiorek, wąsatka. Są one jednak głównie powiązane z rezerwatem przyrody Świdwie oraz doliną Małej Gunicy.

W krajobrazie dominuje krajobraz rolniczy – użytki rolne zajmują znaczną powierzchnię gminy, następnie leśny, który zajmuje 22% powierzchni gminy, a krajobraz zurbanizowany zajmuje ok. 12,0%. Ośrodek gminny Dobra powstał na układzie wielodrożnicowym. Zdecydowana większość wsi powstawała w miejscu najstarszych jednostek osiedleńczych, wzdłuż historycznych traktów komunikacyjnych. Posiadały one układy przestrzenne, takie jak ulicówki i placowe w typie owalnicy. Wzdłuż traktów komunikacyjnych powstały takie wsie jak: Bezrzecze, Buk, Dobra, Dołuje, Mierzyn, Rzędziny, Skarbmierzycze, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo. Najcenniejsze z ruralistycznych układów przestrzennych występujących w gminie Dobra to: Grzepnica, Kościno, Stolec i Wołczkowo. Krajobrazem miejskim charakteryzuje się Mierzyn, położony w granicy z miastem Szczecinem.

W zakresie krajobrazu kulturowego na obszarze objętym projektem Studium występują elementy dziedzictwa kulturowego, wyróżniające się w przestrzeni, mające trzeci wymiar dostrzegalny przez odbiorcę. Charakterystyczne elementy, kształtujące krajobraz kulturowy to sylwety kościołów, obiektów sakralnych oraz założenia rezydencjonalno-dworskie, zwłaszcza założenie pałacowe w Stolcu.

Obszar gminy Dobra według podziału Polski na regiony klimatyczne Romera położony jest w obrębie Krainy Wielkich Dolin – Krainy nad Odrą.

Na klimat wpływają masy powietrza polarno-morskiego znad Atlantyku, powodując jego łagodność, opóźnienie gminy oraz początku wegetacji. Średnia długość okresu wegetacyjnego trwa tutaj średnio 215-220 dni. Opad roczny w gminie Dobra kształtuje się na poziomie od około 559 mm do 570 mm. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7,7 – 7,9°C, przy przeciętnej temperaturze miesięcy w okresie maja-sierpnia od 15 do 15,6°C. Wilgotność powietrza wynosi od 80 do 82%. Ze względu na położenie na

Pobrzeżu Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego obszar gminy narażony jest na silne wiatry. Przeważają tu wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

Na terenie gminy Dobra przedmiotem ochrony konserwatorskiej są przede wszystkim:

- obiekty sakralne, zespoły przemysłowe i gospodarcze oraz domy mieszkalne,
- obiekty ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- cmentarze ujęte w gminnej ewidencji zabytków,
- zewidencjonowane stanowiska archeologiczne, w tym wpisane do rejestru zabytków.
- zabytkowe parki.

Druga część odnosi się do konkretnych zapisów projektu Studium w kontekście ich zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, jak również ich oddziaływania na poszczególne komponenty. Prognoza wykazuje, iż zapisy projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra spowodują realizację inwestycji wpływających na środowisko na analizowanym obszarze, ale nieznacznie w jego otoczeniu. Potrzeba opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra wynika z konieczności jego aktualizacji i wprowadzenia spójności jego ustaleń z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, programami i raportami, w szczególności w zakresie zadań wynikających m.in. z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2020.

Ponadto dokument ten należy dostosować do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, procesów demograficznych oraz zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie ustalenia Studium wymagają aktualizacji wynikających ze zmian w obowiązujących przepisach prawa, m.in. w:

- ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 741 ze zm.),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326),
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1219 ze zm.),
- ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.),
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.),
- ustawie z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779 ze zm.),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1421 ze zm.).

Zmiany te dotyczą przede wszystkim uwzględnienia obszarów specjalnej ochrony, problematyki odnawialnych źródeł energii, ochrony przeciwpowodziowej.

W prognozie odniesiono się, m.in. do zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody, Prawo wodne oraz przytoczono konkretne zapisy projektu Studium, spełniające wymogi wynikające z tych i innych ustaw. Dotyczą one m.in. gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, gospodarki odpadami, zagospodarowania ścieków, ochrony terenów zieleni.

Na obszarze opracowania przewiduje się, że przekształceniom mogą ulec głównie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu Studium są wytyczne określające maksymalne powierzchnie zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

W wyniku wprowadzonego zapisami projektu Studium... zainwestowania warunki podłoża na przedmiotowym obszarze mogą ulec pewnym zmianom. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Wprowadzone ustalenia Studium... określają zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym istniejących warunków wodnych. Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanej zapisami Studium funkcji terenu.

Projekt Studium zakłada zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny, a także ograniczenie możliwości migracji zwierząt i roślin.

Na potrzeby studium, wykonano analizę potrzeb i możliwości rozwoju gminy Dobra. Uzyskano ujemny wynik porównania maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnościami terenów w istniejących strukturach przestrzennych, przeprowadzono analizy w perspektywie 10, 20 i 30 lat oraz wzięto pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową. W związku z tym, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w perspektywie następnych 30 lat, nie ma możliwości wyznaczenia w studium nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową, poza terenami, które zostały wzięte pod uwagę w bilansie, tj. obszarami w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej i wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych. Zgodnie z wspomnianą wyżej analizą potrzeb i możliwości, na terenie gminy Dobra istnieje możliwość lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej, poza obszarami w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ich powierzchnia wynosi: dla zabudowy produkcyjnej ok. 178 ha.

Celem wskazania terenów wyłączonych z zabudowy jest ochrona przed zabudową przede wszystkim istniejącego potencjału przyrodniczego oraz powstrzymanie urbanizacji na terenach zieleni.

Występowanie w obszarze gminy form ochrony przyrody, a w szczególności obszarów Natura 2000, określa możliwości inwestycyjne, ograniczając sposób zagospodarowania przestrzeni w obrębie ich granic. Ograniczenia te wynikają głównie z przepisów odrębnych.

Na obszarach Natura 2000 (zgodnie z art. 33. ust. 1 ustawy o ochronie przyrody) zabrania się osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpływać negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogarszać integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami chronionymi.

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie wpłyną na rozerwanie siedlisk, jednak nie w stopniu znaczącym, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. Każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Dlatego też projekt Studium określa postępowanie w zakresie zasad ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów, i tym samym zapewnia warunki do

podtrzymania bioróżnorodności biologicznej. Niemniej jednak nowe zainwestowanie wiąże się między innymi z ograniczeniem terenów biologicznie czynnych, na rzecz powierzchni uszczelnionych oraz wprowadzaniem roślin introdukowanych w prywatnych ogrodach i na terenach zieleni.

Projekt Studium będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenia nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu Studium niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Zapisy Studium odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko. Ponadto projekt Studium także zapewnia dbałość o tereny zabytkowe, co będzie pozytywnie oddziaływać na obecnych i przyszłych mieszkańców oraz mogą inicjować dalsze działania, zmierzające do poprawy wizerunku gminy. W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej, należy na etapie planu miejscowego rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

Projekt Studium w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez okresowe ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych, zmiany krajobrazu naturalnego (otwartego terenów rolniczych) na tereny zabudowane. Na obszarach intensywniejszych przekształceń i zainwestowania nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Natomiast przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego dolin cieków i jezior chronią ustalenia Studium wprowadzające konieczność tworzenia stref buforowych wzdłuż i wokół nich w przypadku lokalizacji zabudowy na terenach sąsiednich. Studium zakłada rozszerzenie terenów zabudowy w stosunku do stanu istniejącego, co może mieć wpływ na odbiór krajobrazu.

Gmina Dobra jest obszarem, na którym występują zasoby naturalne. Występują tutaj surowce mniej i bardziej rozpoznane. Zapisy projektu Studium..., dla zapewnienia rozwoju gospodarczego, umożliwiają ich wydobywanie z poszanowaniem ich otoczenia, regulują także rekultywację terenu po zakończonej eksploatacji.

Projekt Studium obejmuje swoim tereny ochrony konserwatorskiej: strefy ochrony stanowisk archeologicznych, strefy ochrony konserwatorskich układów ruralistycznych, obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Zapisy Studium w sposób szczegółowy odnoszą się do kierunków ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Studium przyczyni się do poprawienia stanu technicznego obiektów zabytkowych, rewitalizację terenów zabytkowych parków, ale także do dbałości o przestrzeń publiczną. Działania te przyczyniają się zatem do ogólnej poprawy walorów krajobrazowych gminy, a przez to wzrostu jego atrakcyjności.

Zapisy Studium nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów Studium nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.